

การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

นางสาวณิชานันต์ มากทอง

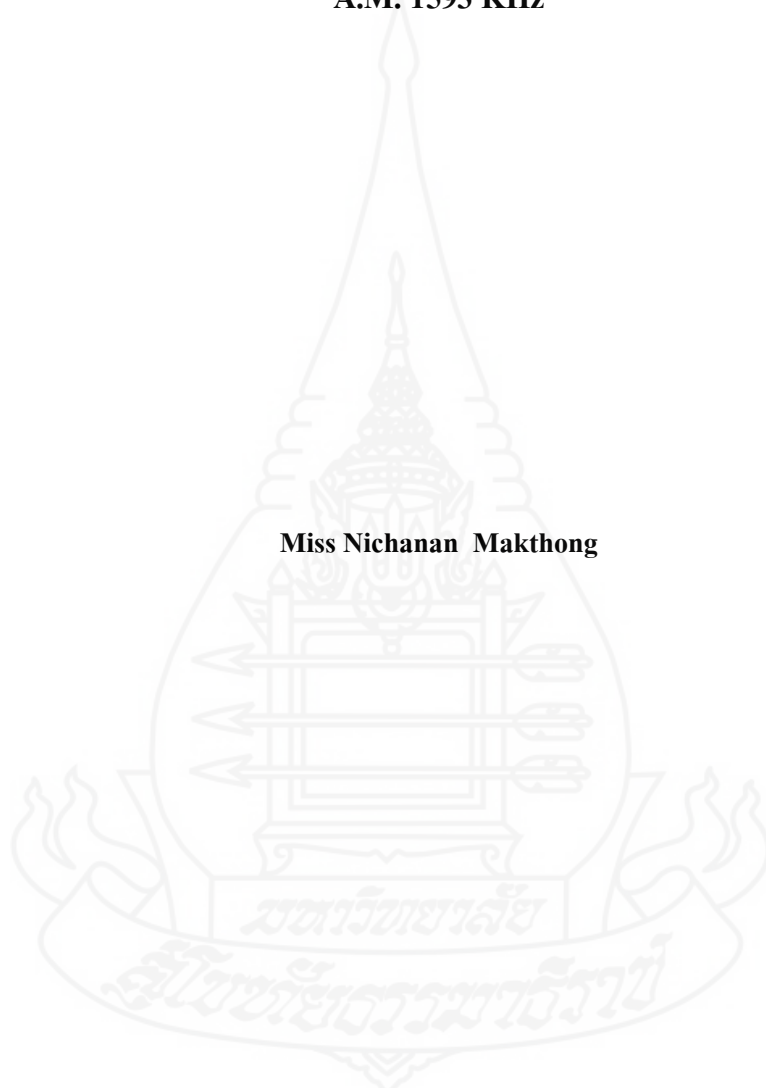
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชาโทสาขาสตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

Exposure and Needs of Listeners of Radio of Thailand Ratchaburi

A.M. 1593 KHz

Miss Nichanan Makthong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Communication Arts

School of Communication Arts

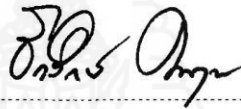
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาคลื่นวิทยุอิสระ การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M.
ความถี่ 1593 KHz
ชื่อและนามสกุล นางสาวณิชานันท์ มากทอง
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ

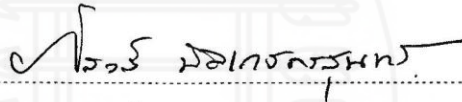
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

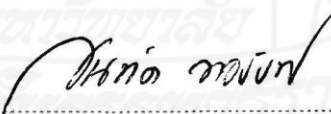
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัสวดี นิติเกษตรสุนทร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันตัต ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz
ผู้ศึกษา นางสาวฉนิชานันท์ มากทอง รหัสนักศึกษา 2551501006 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz (2) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz จำนวน 400 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัย พบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด สถานที่ที่ฟังรายการคือ ที่บ้าน ช่วงเวลาที่รับฟังส่วนใหญ่อยู่ระหว่างเวลา 05.00 - 09.00 น. ฟังรายการสัปดาห์ละ 2-3 วัน รายการที่นิยมรับฟังคือ รายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” (2) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรายการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยต้องการรายการประเภทความรู้ เนื้อหาเรื่องการบริการชุมชนมากที่สุด และรูปแบบรายการ ข่าว/บทความมากที่สุด ด้านคุณภาพต้องการให้การส่งกระจายเสียงมีความชัดเจนมากที่สุด และต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟังมากที่สุด

คำสำคัญ: การเปิดรับ ความต้องการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี
ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

Independent Study title: Exposure and Needs of Listeners of Radio of Thailand Ratchaburi
A.M. 1593 KHz

Author: Miss Nichanan Makthong; **ID:** 2551501006; **Degree:** Master of Communication Arts;

Independent Study advisor: Theerarux Photisuwan, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the listening behavior of listeners of programs on Radio of Thailand Ratchaburi A.M. 1593 KHz; and (2) their demand for programs on the station.

This was a survey research. The sample population consisted of 400 listeners of Radio of Thailand Ratchaburi A.M. 1593 KHz radio station, chosen through purposive sampling. Data were collected using a questionnaire and analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that (1) The majority of samples were female, in the age range 36-45, educated to diploma level or equivalent, with income of 5,000 -10,000 baht a month, and working as private sector employees. The type of program they listened to the most was news. Most often they listened at home from 05.00 - 09.00 in the morning. They reported tuning in 2-3 days per week. The program they said they liked the most was "*Bok Khao Lao Reuang*". (2) Overall, the samples had a high level of demand for radio programming. The types of programs they desired the most were informative programs about community services. They preferred the news/report format the most. In terms of quality, their greatest demand was for clear sound of broadcast, and they wanted the presenters to have a pleasant to listen to speaking style.

Keywords: Radio media exposure, Listener demands, Radio of Thailand Ratchaburi A.M. 1593
KHz

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการและความต้องการของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี อย่างแท้จริง สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดรายการให้สอดคล้องกับผู้ฟังและพันธกิจของสถานี อีกทั้งนำไปพัฒนาปรับปรุงการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ต่อไปได้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทวดี นิติเกษตรสุนทร ที่เป็นกรรมการสอบ และคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ทั้งเรื่องการเรียนและการใช้ชีวิตในโลกอันสับสนวุ่นวาย ขอขอบคุณมิตรภาพดีๆ จากสองเพื่อน นศ.ม. รุ่น 9 ทุกท่านที่ร่วมฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคมาด้วยกันโดยไม่ทอดทิ้ง และคอยเติมกำลังใจให้กันเสมอ

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ จากกรมประชาสัมพันธ์ที่ให้การสนับสนุนและคอยช่วยเหลือด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่อยู่เคียงข้างอย่างอบอุ่น และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ณิชานันต์ มากทอง

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาคำวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	16
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ	33
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	36
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร	40
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	58
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	60
ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz	63
ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz	68
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz	72
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปการวิจัย	73
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ประวัติผู้ศึกษา	91

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร	61
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของรายการ	63
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ ในการรับฟังรายการ	64
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลาในการรับฟัง รายการ	64
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการรับฟัง รายการ	65
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายการที่รับฟังเป็นประจำ	66
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง”	67
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในแต่ละประเภทรายการ	68
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านเนื้อหาสาระของรายการ	69
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านรูปแบบรายการ	70
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านผู้ดำเนินรายการและเทคนิคการกระจายเสียง	71

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง วิทยุกระจายเสียงสามารถเสนอข่าวได้รวดเร็ว ออกอากาศได้ทันทีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น และสามารถติดตามรายงานเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างต่อเนื่อง จึงสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 7 และมีพัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า มีสื่อมวลชนหลายแขนง อีกทั้งมีสื่อใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงก็ยังคงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชน และมีบทบาทสำคัญต่อสังคมอย่างมาก

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz หรือ สวท.ราชบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2526 โดยมี นายคณัย ศรียาภักย์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในสมัยนั้น และนายศักดิ์ โกศัยกานนท์ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ซึ่งใช้พื้นที่ศาลาประชาคมหลังเก่าเป็นที่ทำการสถานีชั่วคราว เริ่มทำการส่งกระจายเสียงครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2526 มีนายสิทธิพร ศรีราษฎร์ ดำรงตำแหน่งนายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz คนแรก ต่อมาใน พ.ศ. 2539 ได้ย้ายที่ทำการมาอยู่อาคารหลังใหม่ ในพื้นที่ราชพัสดุบนเนื้อที่ 3 ไร่ ตั้งอยู่เลขที่ 138/2 หมู่ที่ 10 ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ส่งกระจายเสียงด้วยระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz กำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ เสาอากาศสูง 50 เมตร ออกอากาศครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดเพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม และกาญจนบุรี ทำการส่งกระจายเสียงทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00 – 24.00 น. รวม 19 ชั่วโมงต่อวัน ตามสัดส่วนรายการวิทยุที่ผลิตและเผยแพร่ออกอากาศ ดังนี้ ภาคข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.75 ภาคสาระความรู้ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 69.49 และภาคบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 3.76 ปัจจุบัน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี กรมประชาสัมพันธ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz เป็นสถานีเครือข่ายของวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการกระจายเสียงประเภทเพื่อบริการสาธารณะ จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยสถานี มีพันธกิจ ดังนี้ 1) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศรวมทั้งเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย 2) ให้คำปรึกษาเสนอแนะนโยบาย ประสาน และสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ 3) บริหารจัดการสื่อสารมวลชนภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และ 4) พัฒนา บุคลากรภาครัฐทางด้านวิชาชีพสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ได้กำหนดกรอบการทำงานตามบทบาทหน้าที่สื่อเพื่อบริการสาธารณะมาโดยตลอด นับตั้งแต่ พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 31 ปี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ฟังรายการ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานขององค์กรทุกแห่งย่อมมีปัญหายุ่งยาก โดยเฉพาะหน่วยงานที่ให้บริการ สาธารณะเพราะผลการดำเนินงานส่วนหนึ่งมาจากการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสถานี วิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์เองได้มีการศึกษาถึงผลสำเร็จของการดำเนินงาน ดังที่ เสรี จุบุญส่ง (2534) ได้สรุปภาพรวมการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามโครงการต่างๆ ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาบุคลากร ปัญหางบประมาณ ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาการบริหารงาน ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

อรุณี แดงพันธ์ (2548) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการดำเนินงานของสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนท้องถิ่นหรือ ส่วนภูมิภาค ดังนี้ คือ 1) สภาพปัญหา โครงสร้างพื้นฐาน กรมประชาสัมพันธ์ ได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประจำ จังหวัด รวมทั้งในบางอำเภอที่สามารถรับสัญญาณได้ชัดเจน โดยมอบหมายให้อยู่ในความ รับผิดชอบของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 1-8 เพื่อให้สามารถกระจายเสียงรายการของสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายแห่งชาติ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีบทบาท สำคัญ 4 ด้านคือ บทบาทในฐานะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ บทบาทในฐานะสถานี วิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น บทบาทในฐานะสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน และบทบาทในฐานะ สถานีวิทยุกระจายเสียงเชิงธุรกิจ ซึ่งจากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยในส่วนท้องถิ่นไม่อาจทำหน้าที่ในฐานะสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นได้อย่าง

แท้จริง อีกทั้งกรมประชาสัมพันธ์ยังไม่สามารถจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนท้องถิ่นได้ครอบคลุมทุกจังหวัด 2) สภาพปัญหาผู้ผลิตสื่อ ซึ่งบุคลากรผู้ผลิตสื่อของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นบุคลากรภาครัฐ ทำให้การดำเนินงานติดอยู่ในกรอบของความเป็นราชการ คือดำเนินงานตามขั้นตอนและนโยบายของหน่วยงานเป็นหลัก ส่วนบุคลากรภาคเอกชนที่เข้ามาเวลาออกอากาศ จะดำเนินงานโดยเน้นประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก 3) สภาพปัญหาผู้รับสื่อ ซึ่งกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย มีความสามารถในการรับและเข้าใจสาระจากสื่อได้ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากสถานภาพด้านการศึกษา ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งปัญหาด้านเทคนิคตามสภาพภูมิประเทศที่ทำให้ผู้ฟังในบางพื้นที่ไม่สามารถรับสัญญาณวิทยุได้ชัดเจน นอกจากนี้กลุ่มผู้ฟังยังขาดโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและผลิตรายการเพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นองค์กรหลัก จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ กลยุทธ์ และตัวชี้วัดต่างๆ เพื่อให้หน่วยปฏิบัติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน เป็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยมีการติดตามประเมินผลเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปีงบประมาณ 2556 กรมประชาสัมพันธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการรับฟังรายการวิทยุ คือ ตัวชี้วัดที่ 1.1.4 ร้อยละของจำนวนผู้ฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ โดยประเมินผลการรับฟังประเภทรายการข่าว และประเภทรายการอื่นๆ (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม) ทั้งในระดับกรม และระดับหน่วยงานที่อยู่ในภูมิภาคต่างๆ สำหรับการประเมินในระดับหน่วยงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ได้เลือกประเมินรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” ซึ่งเป็นรายการประเภทข่าว และมีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 42.78 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 71.25 และอยู่ในลำดับที่ 7 จากทั้งหมด 8 เขตของกรมประชาสัมพันธ์

อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินดังกล่าวไม่อาจสะท้อนภาพรวมของการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ได้ทั้งหมด เพราะเป็นการสำรวจเพียงรายการเดียว คือรายการประเภทข่าว แต่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีการจัดรายการวิทยุประเภทอื่นร่วมด้วย คือ รายการประเภทความรู้ บันเทิง และรายการเพื่อบริการสาธารณะ ดังนั้น ผลการประเมินในปีที่ผ่านมาจึงไม่อาจสะท้อนผลการรับฟังรายการประเภทอื่น และไม่สะท้อนภาพรวมความต้องการของผู้ฟังรายการที่แท้จริงได้ อีกทั้งข้อจำกัดในการเป็นวิทยุเพื่อบริการสาธารณะที่ไม่มีการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ จึงไม่สามารถสร้างสีสันในรายการได้อย่างวิทยุประเภทอื่น ทำให้

รายการขาดความน่าสนใจ และไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้เท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz จำเป็นต้องมีการศึกษาว่า ผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีการเปิดรับฟังรายการอย่างไร และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz คืออะไร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับมาปรับปรุงการจัดและผลิตรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังต่อไป

2. ปัญหำนำวิจัย

2.1 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz เป็นอย่างไร

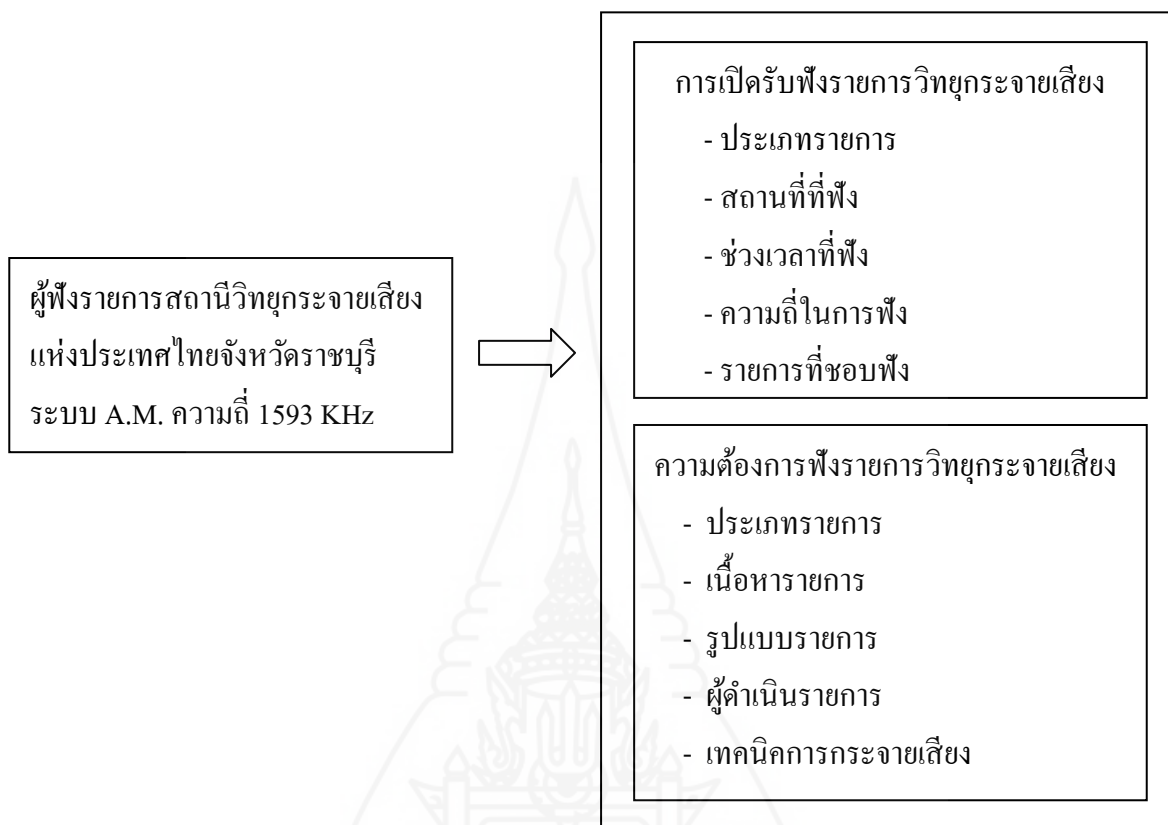
2.2 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz คืออะไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

3.2 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ดำเนินการเก็บข้อมูลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2557

6. นิชามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz หรือ สวท.ราชบุรี หมายถึง สถานีวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการประเภทบริการสาธารณะ สังกัดสำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี กรมประชาสัมพันธ์ ตั้งอยู่เลขที่ 138/2 หมู่ที่ 10 ถนนสมบูรณกุล ตำบลคอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ออกอากาศด้วยระบบ A.M. 1593 KHz กำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ ส่งกระจายเสียง ตั้งแต่เวลา 05.00 น. - 24.00 น. เป็นประจำทุกวัน ทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สาระความรู้ และความบันเทิง ออกอากาศครอบคลุมพื้นที่จังหวัดราชบุรี และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดเพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม และกาญจนบุรี

6.2 ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz หมายถึง ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

6.3 รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz หมายถึง ประเภทของรายการวิทยุ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz คือ ประเภทข่าว/ข่าวสาร ประเภทสาระความรู้ ประเภทบันเทิง และประเภทบริการสาธารณะ

6.4 การเปิดรับฟังรายการ หมายถึง ผู้ฟังฟังรายการประเภทข่าว/ความรู้ บันเทิง และบริการสาธารณะ สถานที่ในการเปิดรับฟัง ช่วงเวลาที่เปิดรับฟัง ความถี่ในการเปิดรับฟัง และรายการที่ชอบฟังของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

6.5 เนื้อหารายการ หมายถึง รายการที่นำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหาด้ำนการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม คุณภาพชีวิต และการบริการชุมชน

6.6 รูปแบบรายการ หมายถึง วิธีการนำเสนอรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในรูปแบบข่าว บทความ พุดคุย สัมภาษณ์ สนทนา เพลง ละคร สารคดี นิตยสารทางอากาศ และวาไรตี้

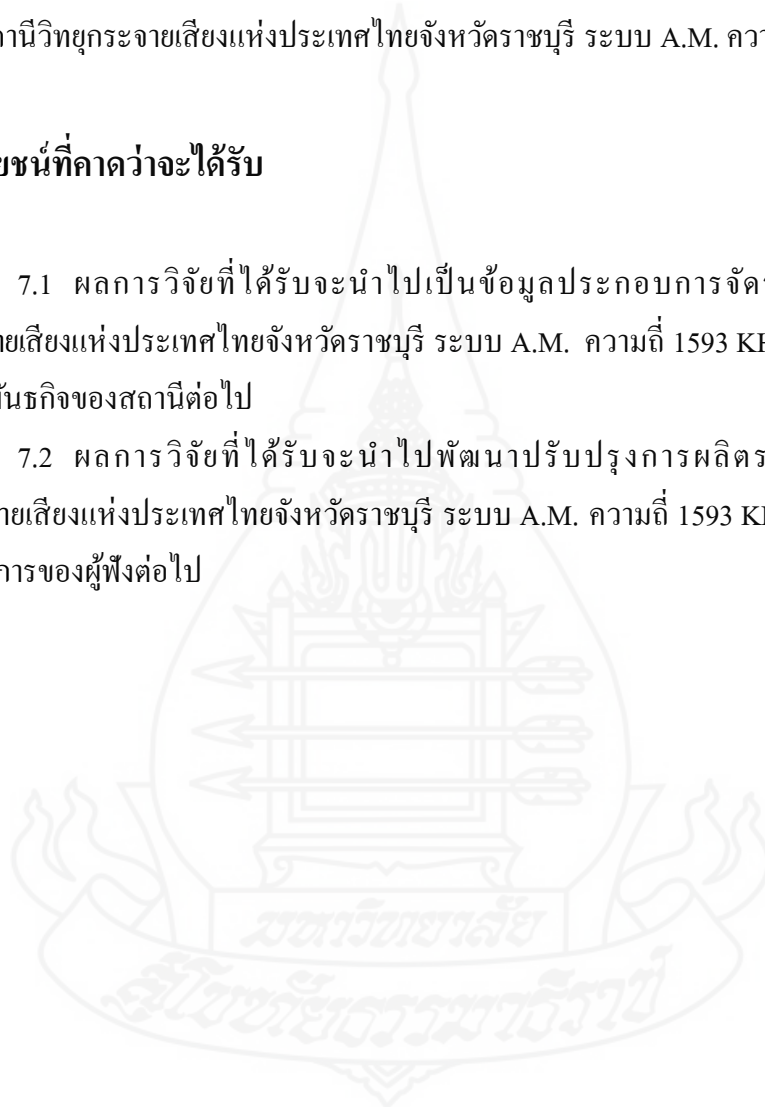
6.7 ความต้องการของผู้ฟังรายการ หมายถึง ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความประสงค์ในการฟังรายการประเภท เนื้อหา รูปแบบ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมกับผู้ฟังรายการ และความชัดเจนของการส่งกระจายเสียง

6.8 ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ให้สอดคล้องกับผู้ฟังและพันธกิจของสถานีต่อไป

7.2 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนาปรับปรุงการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz 2) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยมีกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
6. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

1.1 ประเภทของสถานีวิทยุกระจายเสียง

สุมน อยู่สิน (2531) ได้อธิบายว่า วิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยแบ่งออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะการบริหารงาน ขนาดของสถานี วัตถุประสงค์ของการตั้งสถานี และแบ่งตามแหล่งที่มาของงบประมาณ ดังนี้

1.1.1 ประเภทตามลักษณะการบริหารงานและขนาดของสถานี โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) วิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ บริการกระจายเสียงครอบคลุมทั่วประเทศ และมีบริการไปยังต่างประเทศด้วย ซึ่งดำเนินการในลักษณะของวิทยุเครือข่าย เพื่อให้รัฐมีการกระจายเสียงครอบคลุมทั่วประเทศ โดยการส่งกระจายเสียงด้วยเครื่องส่ง

ที่มีกำลังสูง นอกจากนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลอีกด้วย

2) *วิทยุกระจายเสียงเครือข่าย* หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีสถานีย่อยหรือลูกข่ายตั้งแต่ 2 สถานีขึ้นไป สถานีวิทยุเหล่านี้เชื่อมโยงกันด้วยระบบถ่ายทอดสัญญาณ แต่ละสถานีสามารถกระจายเสียงรายการเดียวกันได้ในเวลาพร้อมกัน

3) *สถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น* คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ เป็นสถานีที่มีกำลังส่งต่ำ มีเขตบริการครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ที่สถานีตั้งอยู่หรือบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น เน้นตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในท้องถิ่น

1.1.2 ประเภทของสถานีวิทยุกระจายเสียงตั้งตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) *วิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาและการพัฒนา* ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงของกระทรวงศึกษาธิการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา (สวศ.)

2) *วิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ของรัฐ หรือบริการสาธารณะ* ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

3) *วิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ* ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครื่องกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

4) *วิทยุกระจายเสียงเพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการ* ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาต่างๆ

1.1.3 ประเภทตามที่มาของงบประมาณ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) *วิทยุกระจายเสียงที่มีใช้การค่า* การดำเนินงานอาศัยงบประมาณจากราชการหรือเงินอุดหนุน

2) *วิทยุกระจายเสียงที่เป็นการค้า* การดำเนินงานโดยการหารายได้จากกำไรให้เข้าเวลา

กล่าวโดยสรุป วิทยุกระจายเสียงสามารถจัดแบ่งได้หลายรูปแบบตามลักษณะของการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียง ขนาดของสถานีวิทยุ วัตถุประสงค์ของการตั้งสถานีวิทยุ และแบ่งตามประเภทแหล่งที่มาของงบประมาณ ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ถ้าแบ่งประเภทตามลักษณะการบริหารงานและขนาดของสถานี จัดอยู่ในประเภทวิทยุกระจายเสียงเครือข่าย แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี จัดอยู่ในประเภทวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ของรัฐ หรือบริการ

สาธารณสุข และถ้าแบ่งประเภทตามที่มาของงบประมาณ จัดอยู่ในประเภทวิทยุกระจายเสียงที่มีใช้การค่า การดำเนินงานอาศัยงบประมาณจากทางราชการหรือเงินอุดหนุน

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุเพื่อบริการสาธารณสุข

1.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณสุขมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเดิมนั้น ตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสาธารณะของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้สิ้นสุดลง และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยยังคงมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงตามเนื้อหาในมาตรา 47 ดังนี้

คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสาธารณะของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ องค์กรหนึ่ง ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ การกำกับ การประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการควบคุมการครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง หรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน

จากเนื้อหาสาระของมาตรา 47 ระบุชัดเจนว่า คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ และต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น (เรวัต มากบุญชร, 2553)

1.2.2 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

2551

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะตามมาตรา 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภทดังนี้

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งเป็นสามประเภท

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(3) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับ ประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสาร อันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบ กิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อย่างน้อยแบ่งเป็นสามประเภท

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับชาติ ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ให้บริการครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาค ออกให้สำหรับ
กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในกลุ่มจังหวัด

(3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น ออกให้สำหรับ
กิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในจังหวัด

สำหรับรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในมาตรา 33
ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่แต่ละประเภทต้อง
จัดผังรายการให้มีสัดส่วนรายการ ดังต่อไปนี้

1) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะต้องกำหนดให้มี
รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

2) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่
เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

3) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็น
ข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า

ในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กรม
ประชาสัมพันธ์ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สาม
จะหารายได้จากโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสาร
เกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มี
วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือ
การเสนอภาพลักษณ์ขององค์กรบริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์
หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2.3 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการ
กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิทยุ
เพื่อบริการสาธารณะ ตามมาตรา 41 การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและ
กิจการโทรทัศน์ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับ
ท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการ
แข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดย

ทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์
สาธารณะ

เรวัต มากบุญชร (2553) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจาย
เสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ
ระดับชาติ อย่างน้อยต้องครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

- 1) การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- 2) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- 3) การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ
- 4) ความมั่นคงของรัฐ
- 5) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับ
ประชาชน
- 6) การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี
ระหว่างรัฐสภากับประชาชน
- 7) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และ
ให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข

ในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการ
อนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว อย่างน้อยจะต้องมีสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด และ
สถานีวิทยุโทรทัศน์สำหรับการกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ และ
ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

กล่าวโดยสรุป กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการ
สาธารณะ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบ
กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่
และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งการดำเนิน
กิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจะต้องเป็นไปตามบริบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อ
ประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม และความมั่นคงของรัฐ ซึ่งจะหา
รายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ
งานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลที่มี
วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร
บริษัท และกิจการ โดยไม่โฆษณาสรรพคุณของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.3 ลักษณะของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

ลักษณะของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะนั้นมีลักษณะ ดังนี้ (บังเอิญ มุสิกะพงษ์, 2539)

1.3.1 รายการเพื่อบริการสาธารณะ ไม่มีเรื่องของรัฐกิจมาเกี่ยวข้อง และเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องลงทุนในรูปของการให้เปล่า

1.3.2 รายการเพื่อบริการสาธารณะนั้น รัฐเป็นฝ่ายให้ประโยชน์ต่อประชาชนฝ่ายเดียว

1.3.3 รายการเพื่อบริการสาธารณะไม่เน้นกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการให้บริการทั่วไปโดยมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย

1.3.4 รายการเพื่อบริการสาธารณะจะต้องออกอากาศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยไม่ต้องเว้นระยะห่างเกินไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการจูงใจ และจำได้

1.3.5 รายการเพื่อบริการสาธารณะ ต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงและถูกต้อง

1.3.6 ภาษาที่ใช้ในรายการเพื่อบริการสาธารณะจะต้องง่าย สั้น กระชับ ฟังแล้วเข้าใจได้ทันที

1.3.7 เทคนิคที่ใช้ในรายการเพื่อบริการสาธารณะ ทำได้หลายรูปแบบ อาทิ ข่าวนิตยสาร บทความ ประการศสั้น

1.3.8 รายการเพื่อบริการสาธารณะ ควรนำเสนออย่างไม่เป็นทางการ ประโยชน์ของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะนั้น ช่วยให้ประชาชนรับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันรวมถึงเพิ่มพูนสติปัญญาความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม มีข้อที่ควรสังเกตคือ วิทยุกระจายเสียงมีแต่เสียงจึงมีอิทธิพลหรือจูงใจได้เฉพาะผู้ที่สนใจข่าวสารเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่จะใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจะต้องใช้เทคนิคในการจัดทำรายการให้น่าสนใจ หลีกเลียงรายการหนักสมองพยายามนำเรื่องใกล้ตัวผู้ฟังหรือชุมชนนั้นมาเสนอให้มากที่สุด ใช้วิธีการเสนอรายการแบบเป็นกันเอง ตลอดจนคำนึงถึงรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ที่จะช่วยให้ผู้ฟังติดตามไปโดยตลอด

การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์และบริการสาธารณะที่จะให้บังเกิดประสิทธิผล จะต้องคำนึงถึงส่วนประกอบ ดังนี้ (บังเอิญ มุสิกะพงษ์, 2539)

1) ธรรมชาติของวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงแม้จะมีคุณลักษณะพิเศษ คือ มีความฉับไว รวดเร็วในการเสนอข่าวสาร ความรู้เพื่อการประชาสัมพันธ์ หรือบริการสาธารณะ เป็นสื่อที่น่าเชื่อถือเพราะสามารถนำเสนอเสียงจริงเสนอ มีความใกล้ชิดกับผู้ฟัง มีราคาถูก ประชาชน

ทั่วไปมีโอกาสจัดหามาไว้ใช้ได้ก็ตาม แต่ขณะเดียวกันก็มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น มีแต่เสียง ไม่สามารถถ่ายทอดเรื่องยากๆ ให้เข้าใจได้ทันทีทันใด รัศมีการกระจายคลื่นจำกัด อาจถูกคลื่นอื่นรบกวน ทำให้การรับฟังไม่ชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น ในการจะใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จึงต้องคำนึงถึงธรรมชาติของวิทยุกระจายเสียงเป็นพิเศษ มิฉะนั้นแล้วก็จะไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ถ้าผู้ฟังไม่สามารถรับข่าวสารข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์และแผนที่วางไว้

2) ธรรมชาติของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นจุดสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้มาก และจำเป็นต้องทำการวิจัยผู้ฟังก่อนที่จะดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของเวลาที่สามารถรับฟังได้ และทัศนคติต่อรูปแบบรายการต่างๆ เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดรายการเพื่อบริการสาธารณะให้ตรงเป้าหมายได้ เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์นั้น มักจะมีนิสัยในการฟังวิทยุในช่วงเวลาต่างๆ กันออกไป

3) เทคนิคและวิธีการใช้วิทยุกระจายเสียงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย จากธรรมชาติของวิทยุกระจายเสียง และธรรมชาติของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ก็พอจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาว่า จะต้องจัดให้เป็นรูปของความบันเทิงให้มาก เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย แต่ขณะเดียวกันก็จะต้องแทรกเรื่องราวที่จะให้บริการสาธารณะแก่ผู้ฟังพร้อมๆ กันไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการบอกกล่าว การชี้แจง หรือแก้ไขความเข้าใจผิดโดยใช้รูปแบบที่ให้ความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ บางเรื่องที่ต้องการย้ำเตือนหรือจูงใจก็ให้ออกอากาศซ้ำข้อความได้บ่อยๆ และจะต้องไม่ยาวเกินไป ข้อมูลที่ไม่ควรมากจะทำให้ผู้ฟังจำไม่ได้ และจะเกิดความสับสน จับต้นชนปลายไม่ถูก เลยจะพาลไม่ฟังในที่สุด และประการสำคัญไม่ควรมีเรื่องของธุรกิจการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง

4) วัตถุประสงค์ของการทำรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

(1) วัตถุประสงค์ทั่วไป (general objective) เพื่อให้ความรู้ ให้ข่าวสาร ให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา ให้เกิดความเข้าใจและเพื่อบอกกล่าวชี้แจงเรื่องที่เป็นประโยชน์

(2) วัตถุประสงค์เฉพาะงานหรือเฉพาะกิจ (specific objective) เป็นวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปแต่ละครั้ง

(3) วัตถุประสงค์เพื่อการบริหาร (administration objective) เป็นวัตถุประสงค์ที่จะเป็นส่วนช่วยหรือสนับสนุนการบริหาร เพื่อเรียกร้องความร่วมมือร่วมใจ ความเลื่อมใสศรัทธา เพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดี การยกย่องตามลำดับขั้น เพื่อลดความตึงเครียดขัดแย้งในบรรยากาศของการทำงาน เพื่อพัฒนาและรักษาคุณภาพการติดต่อสื่อสารภายในองค์การให้ทั่วถึง

กล่าวโดยสรุป รายงานวิทยุเพื่อบริการสาธารณะมีลักษณะเป็นการเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้ในเรื่องต่างๆ โดยไม่มีธุรกิจมาเกี่ยวข้อง รัฐเป็นฝ่ายให้ประโยชน์ต่อประชาชนฝ่ายเดียว และไม่เน้นกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการให้บริการทั่วไป แต่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริงและถูกต้อง ซึ่งภาษาที่ใช้ในรายงานวิทยุเพื่อบริการสาธารณะจะต้องเป็นภาษาที่ง่าย สั้น กระชับ ฟังแล้วเข้าใจได้ทันที สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ อาทิ ข่าว บทความ ประกาศสั้น ซึ่งช่วยให้ประชาชนรับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงเพิ่มพูนสติปัญญาความรู้ได้อย่างสมบูรณ์

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

2.1 การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง จะแบ่งหัวข้อสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการ ดังนี้

- 2.1.1 ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง
- 2.1.2 กระบวนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง
- 2.1.3 องค์ประกอบสำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง
- 2.1.4 หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง
- 2.1.5 ประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง

2.1.1 ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง มีความใกล้ชิดกับผู้รับสาร สามารถถ่ายทอดเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ดังนี้

ชูลิทธิ ชันตยานุกุลกิจ (2544) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดให้รายการอะไร ออกอากาศเวลาใด และยังหมายรวมถึง การวางแผนเตรียมการบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงขั้นผลิตรายการ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจึงเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ เป็นการวางแผนปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ ในระยะยาว ส่วนการผลิตรายการ หมายถึงกลยุทธ์ที่จะดำเนินการให้รายการต่างๆ ออกมาสู่ผู้ฟังได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยนำมาคิดหารูปแบบและเนื้อหาให้เป็นที่น่าสนใจฟัง

นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล (2539) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดรายการวิทยุกระจายเสียงออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การรับฟัง ทั้งกลุ่มเป้าหมายและผู้ฟังทั่วไป โดยมีการวางแผนการจัดรายการไว้ล่วงหน้า สำหรับขอบเขตของการจัดรายการนั้นอาจแตกต่างกันไปตามความพร้อมของแต่ละสถานี

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การวางแผนให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงและการบรรจुरายการลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ ส่วนการผลิตรายการหมายถึง การทำให้แนวคิดกลายเป็นรายการวิทยุกระจายเสียง โดยมีส่วนประกอบคือผู้ดำเนินรายการ ภาษาพูด ถ้อยคำการพูด เพลงและเสียงประกอบ การเปิด-ปิด และการเชื่อมต่อรายการ

สุมน อยู่สิน (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ประเภท และรูปแบบของรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เปรียบเสมือนกรอบแนวทางให้ผู้ผลิตรายการดำเนินงานตามรูปแบบที่จัดวางไว้ เพื่อให้รายการที่ผลิตออกอากาศมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อผู้ฟัง ทำให้มีโอกาสเลือกรับฟังรายการประเภทต่างๆ ได้ตามความสนใจ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้จัดรายการจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหาสาระ กลุ่มเป้าหมาย และประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับเพราะวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นและความบันเทิง

กล่าวโดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงมีความหมายทั้งอย่างแคบและอย่างกว้าง ความหมายอย่างแคบหมายถึง การวางแผนผังรายการ หรือการจัดตารางออกอากาศ ส่วนความหมายอย่างกว้างหมายถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดประเภทและรูปแบบรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางการกระจายเสียง หรือสรุปได้ว่า การจัดรายการเป็นทั้งการวางแผนและวางแผนผังรายการเพื่อให้กระบวนการจัดรายการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

2.1.2 กระบวนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นอกจากความหมายของการจัดรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจัดรายการยังมีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) ซึ่งหมายถึง มีขั้นตอนในการดำเนินการเป็นลำดับ เริ่มจาก (สุมน อยู่สิน, 2549: 1-7 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

1) ศึกษาสถานการณ์ด้านการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) เพื่อนำมากำหนดนโยบาย และวางแผนด้านรายการ

2) ศึกษากลยุทธ์การจัดรายการของสถานีคู่แข่ง เพื่อนำมาวางกลยุทธ์ในการจัดรายการ

3) กำหนดนโยบายด้านรายการของสถานี

4) กำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของสถานี

5) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย

6) วางแผนกำหนดแนวคิดของรายการแต่ละรายการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

7) กำหนดตารางเวลาในการออกอากาศรายการต่างๆ

8) มอบหมายแนวคิดเกี่ยวกับรายการให้ผู้ผลิตรายการ นำไปผลิตรายการออกอากาศ

9) ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การจัดและผลิตรายการบรรลุเป้าหมาย

10) ประเมินผลรายการ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านรายการ

จะเห็นว่ากระบวนการจัดรายการประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะต้องมีบุคลากรร่วมงานหลายฝ่าย จึงจะทำให้งานจัดรายการประสบความสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปงานจัดรายการจะเป็นงานของฝ่ายรายการ และบุคลากรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน คือ ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ (program director) และผู้จัดรายการ (programmer) ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงขนาดใหญ่อาจมีผู้จัดรายการหลายคนรับผิดชอบการวางแผนรายการแต่ละประเภท ส่วนสถานีวิทยุขนาดเล็กอาจมีผู้จัดรายการเพียงคนเดียวและทำหน้าที่หลายอย่าง

2.1.3 องค์ประกอบสำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นภาพรณ์ อัจฉริยะกุล (อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ ดังนี้

1) ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการ การจะทำรายการใดๆ นั้น ต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการนำเสนออะไรในรายการ ต้องการให้ผู้ฟังได้อะไร เช่น ต้องการให้ได้รับทราบข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือหลายอย่างผสมกัน

2) ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ฟังทั่วไปกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สำหรับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สามารถจัดแบ่งได้หลายแบบตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) แบ่งตามอาชีพ อาชีพของคนเรามีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ทั้งในด้านความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น เกษตรกรมักสนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม

(2) แบ่งตามเพศ เพศหญิงย่อมมีความสนใจแตกต่างจากเพศชาย เพราะมีพื้นฐานประสบการณ์ต่างกัน เช่น เพศชายสนใจเรื่องกีฬา ในขณะที่เพศหญิงสนใจเรื่องแฟชั่น

(3) แบ่งตามวัย วัยเด็กอาจสนใจนิทาน วัยรุ่นอาจสนใจฟังเพลง ร็อก ร็อบ วัยผู้ใหญ่อาจสนใจฟังเพลงหวานๆ ส่วนวัยชราอาจสนใจฟังธรรมะ หรือรายการทางศาสนา

(4) แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัย ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน นิยมชมชอบไม่เหมือนกัน

3) ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งรายละเอียดที่น่าสนใจที่ผู้จัดรายการต้องการให้ผู้ฟังได้รับรู้ เข้าใจ เกิดความรู้หรือความบันเทิงใจ อาจแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ เนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังทั่วไป และเนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม

4) ต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ โดยเสนอรูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย มีความหลากหลายในการนำเสนอ และเวลาต้องไม่รวบรัด หรือยืดเยื้อจนเกินไป ซึ่งมีวิธีการนำเสนอรายการ ดังนี้

(1) ภาษาพูด ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้นๆ กระชับรัด หลีกเลี่ยงการใช้คำยาก ศัพท์เทคนิค เพราะผู้ฟังอาจไม่เข้าใจ และอาจนำภาษาไปใช้แบบไม่ถูกต้อง

(2) ลีลาการพูด การพูดทางวิทยุกระจายเสียงต้องพูดเหมือนการพูดคุยกัน และคำนึงถึงรูปแบบรายการ เช่น รายการข่าว ต้องพูดอย่างเชื่อมั่น ให้เกิดความน่าเชื่อถือ หรือรายการประเภทบันเทิง ควรใช้ลีลาการพูดที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ข้อสำคัญในการพูด คือ น้ำเสียงต้องแสดงความจริงใจ เป็นมิตร ให้เกียรติผู้ฟัง ไม่แสดงการดูถูกผู้ฟัง

(3) ดนตรีหรือเพลงประกอบ จะช่วยให้รายการน่าฟังและมีสีสันมากขึ้น เพราะการนำเสนอรายการ บางครั้งอาจมีเนื้อหามาก ควรใช้ดนตรีคั่นเพื่อให้ผู้ฟังได้ผ่อนคลาย

(4) เสียงประกอบ คือ เสียงต่างๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี ซึ่งนำมาประกอบในรายการ เพื่อสร้างจินตนาการ และเกิดอารมณ์คล้อยตาม

(5) ความหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งความหลากหลายคือการนำเอาสิ่งต่างๆ หลายๆสิ่งมาบรรจุไว้ในรายการ ได้แก่ เนื้อหา ประเด็น เสียงพูด รูปแบบรายการ ดนตรีประกอบ เสียงประกอบ เพื่อให้รายการน่าสนใจมากขึ้น และไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือเนื้อหาที่เป็นแก่นร่วมเดียวกัน เช่น รายการผู้หญิง เนื้อหาสาระที่นำเสนอควรมีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรายการ จะเป็นตัวกำหนดให้ผู้จัดทำรายการมีแบบแผนแน่นอน

2.1.4 หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

วิธีการนำเสนอรายการ ส่วนเป็นสิ่งที่สร้างอารมณ์ของรายการให้ต่อเนื่อง น่าสนใจและเป็นที่เข้าใจได้อย่างดีทั้งสิ้น ซึ่งนอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ยังมีหลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้ นภภรณ์ อัจฉริยะกุล (อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

1) การจัดรายการประจำภาคเช้า

ช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. เป็นช่วงที่ผู้ฟังมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ดังนั้นการนำเสนอรายการในช่วงนี้ ควรเป็นรายการที่น่าสนใจอย่างสนุกสนาน เพื่อเป็นการเริ่มต้นวันใหม่อย่างมีชีวิตชีวา ไม่ต้องใช้สมาธิในการฟังมากนัก พูดสั้นๆ กระชับ ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และพยากรณ์อากาศ บอกเวลาเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้ฟังจะได้รู้เวลา

ช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่คือแม่บ้าน ทำงานบ้าน และฟังรายการวิทยุ ซึ่งมักสนใจเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับผู้หญิง การประกอบอาหาร สุขภาพอนามัย ละครวิทยุหรือเพลงเบาๆ ดังนั้น รายการที่น่าสนใจในช่วงเวลานี้จะทำการพูดคุยเป็นระยะเวลานานกว่าปกติก็ได้

2) การจัดรายการประจำภาคบ่าย

ช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. เป็นเวลาที่ผู้ฟังส่วนใหญ่มีความรู้สึกร่าเริงมากขึ้น ฉะนั้นการนำเสนอรายการเกี่ยวกับความรู้ ก็สามารถทำได้ เช่นรายการสารคดี รายการสนทนาอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมาย ศาสนา การเมือง หรือรายการที่มุ่งให้ความรู้ อย่างไรก็ตาม รายการที่ให้ความบันเทิงประเภทละครวิทยุก็ยังเป็นที่นิยมฟังกันอย่างมากในช่วงเวลานี้เช่นกัน ส่วนในช่วงเวลาบ่ายแก่ๆ ก่อนเย็น ช่วงนี้มักมุ่งมาที่กลุ่มเด็ก เนื่องจากเป็นเวลาที่กลุ่มเด็กกลับจากโรงเรียน รายการช่วงนี้จึงเป็นรายการเพื่อเด็ก

3) การจัดรายการประจำภาคค่ำ

ช่วงเวลาค่ำ ส่วนใหญ่มักเสนอรายการข่าว รายการกีฬา และเพลงขำเขิน กลุ่มผู้ฟังจะขยายกว้างขึ้น ทั้งกลุ่มผู้ฟังในเมือง และกลุ่มผู้ฟังในชนบท การจัดรายการจึงมุ่งไปที่กลุ่มผู้ฟังทั่วไป มากกว่ากลุ่มผู้ฟังเฉพาะที่เป็นเป้าหมายหลักอย่างช่วงเวลาบ่าย การเข้าใจธรรมชาติของผู้ฟังในช่วงเวลาต่างๆ จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถนำเสนอเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการของผู้ฟังได้ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย

วิภา อุตมพันธ์ (ธีรวาดิ ธนะรังสฤษฏ์, 2547) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายเสียงที่พึงประสงค์ของรายการไว้ว่า รายการที่ผลิตควรตอบสนองความต้องการของผู้ฟังที่มีเพศและวัยแตกต่างกัน มีรสนิยมความสนใจที่แตกต่างกัน สถานีควรจัดส่วนผสมที่เหมาะสมระหว่างรายการประเภทที่ให้ความบันเทิง ความรู้ ข่าวสาร และสร้างแรงบันดาลใจ

จารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ (2530) กำหนดแนวทางการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1) แนวทางด้านผังรายการ

เป็นการกำหนดแนวทางเบื้องต้นว่าจะให้ผู้ฟังได้อะไรจากการฟัง ในช่วงเวลาใด เรื่องอะไร บ่อยแค่ไหน จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานี ทั้งนี้ เพราะแผนผังรายการเป็นกรอบที่แสดงว่า สถานีใดมีแผนนโยบายในการจัดรายการอย่างไร เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา (สวศ.) จัดผังรายการเป็นเรื่องของการศึกษาร้อยละ 95 ซึ่งแสดงว่านโยบายของสถานีเน้นเรื่องการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บริหารด้านการจัดรายการจะต้องมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการจัดรายการ ทั้งนี้ ต้องอาศัยผลจากการสำรวจผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายว่าโดยเฉลี่ยพร้อมที่จะรับฟังรายการประเภทใด ในช่วงเวลาใดได้บ้าง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย

2) แนวทางด้านเนื้อหาสาระ

เนื้อหารายการต่างๆ จะต้องสอดคล้องกับแผนผังรายการ นโยบายวัตถุประสงค์ของสถานี และความต้องการของผู้ฟัง บางสถานีมีนโยบายกระจายเสียงทั่วไป (Open Broadcasting) สาระของรายการที่กำหนดไว้ในรายการเป็นเรื่องที่ให้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพอนามัย การเกษตร การเมือง การปกครอง ฯลฯ หรือแม้แต่การบริการสาธารณะ นอกจากนี้อาจมีเนื้อหาสาระเน้นไปที่กลุ่มเฉพาะเจาะจงด้วยก็ได้ ดังนั้น จะทำให้ผู้ฟังสามารถเลือกฟังรายการที่มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ ตรงกับความต้องการ ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ จึงต้องมีการกำหนดแนวทางด้านเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับแผนผังรายการหลักของสถานีที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว

3) แนวทางด้านวิธีการเสนอรายการ

การนำเสนอเนื้อหาสาระออกอากาศนั้น เป้าหมายสำคัญคือ กลุ่มผู้ฟัง ซึ่งย่อมแตกต่างกันทั้งพื้นความรู้ วัย อาชีพ และทัศนคติ จึงจำเป็นต้องมีเทคนิคในการดึงดูดผู้ฟัง ทำรายการให้มีความหลากหลายเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมไปกับสาระ และวิธีเสนอให้มากที่สุด ประกอบกับปัจจุบันจำนวนสถานีมีมากมายและหลากหลาย ผู้ฟังย่อมมีโอกาสเลือกฟังรายการที่ตนพอใจ ดังนั้น ผู้จัดรายการควรพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญ อันได้แก่ ลักษณะเนื้อหาของรายการ และรูปแบบการจัดรายการ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถจัดรายการได้ ถูกใจผู้ฟังและมีประโยชน์ต่อผู้ฟังมากที่สุด

2.1.5 ประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง

รายการวิทยุกระจายเสียงมีหลายประเภท เช่น รายการข่าว รายการความรู้ รายการบันเทิง รายการสำหรับเด็ก รายการสำหรับผู้หญิง รายการกีฬา รายการศาสนา เป็นต้น (สุมน อยู่สิน, 2549) การแบ่งประเภทรายการวิทยุมี 4 แนวคิดสำคัญ คือ

1) แนวคิดการแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของ *สื่อมวลชน* ซึ่งแนวคิดนี้เริ่มต้นขึ้นในประเทศอังกฤษ โดยบริษัทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศอังกฤษ หรือ บีบีซี (British Broadcasting Cooperation: BBC) ได้จำแนก ประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทข่าวสาร ประเภทความรู้หรือ การศึกษา และประเภทบันเทิง

2) แนวคิดการแบ่งประเภทรายการตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมุ่งตอบสนอง ความต้องการของกลุ่มผู้ฟังต่างๆ เป็นหลัก โดยยึดหลักความแตกต่างในเรื่องลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ วัย การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ลักษณะที่แตกต่างกัน ของคนกลุ่มนี้ทำให้มีพฤติกรรมการรับฟังรายการที่แตกต่างกัน มีรสนิยม ความชอบรายการต่างกัน เช่น เรื่องของวัย เด็กเล็กจะชอบฟังนิทาน วัยรุ่นชอบฟังเพลง วัยทำงานชอบฟังข่าวหรือรายการที่มี สาระ ส่วนวัยสูงอายุจะชอบฟังรายการเกี่ยวกับสุขภาพ และธรรมะ เป็นต้น จึงต้องจัดให้มีรายการ ประเภทต่างๆ ตามความชอบของกลุ่มเป้าหมาย แต่ไม่ควรแบ่งย่อยหรือเฉพาะเจาะจงเกินไป เพราะ นอกจากจะทำให้ได้กลุ่มผู้ฟังขนาดเล็ก ไม่คุ้มกับการลงทุนจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ในแง่ของ การตลาดแล้ว ยังเป็นการแบ่งแยกกลุ่มชนชั้นทางสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เสมอภาค

3) แนวคิดการแบ่งประเภทรายการตามเนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟัง สามารถเลือกเรื่องราวที่ตนเองสนใจ ส่วนใหญ่นิยมแบ่งประเภทตามหมวดวิชา หรือตามศาสตร์ ต่างๆ เช่น รายการวิทยาศาสตร์ รายการสาธารณสุข รายการเกษตร เป็นต้น ทำให้สามารถทราบได้ ทันทิว่ารายการนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร และผู้จัดส่วนใหญ่ก็มักนำเอาเนื้อหาไปตั้งเป็นชื่อรายการ

เช่น รายการวิทยศาสตร์สำหรับประชาชน รายการกฎหมายสำหรับประชาชน รายการท่องเที่ยวทั่วไทย เป็นต้น ทำให้เกิดความเข้าใจว่าชื่อรายการกับประเภทรายการมีความหมายเหมือนกัน แต่ที่จริงประเภทรายการเป็นสิ่งที่แยกจำพวกของรายการออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนชื่อรายการเป็นสิ่งที่ชี้เฉพาะรายการแต่ละรายการ อย่างไรก็ตามแนวคิดการแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามเนื้อหารายการก็เป็นแนวคิดหนึ่งที่นิยมแบ่งกันมาก

4) แนวคิดการแบ่งรายการตามเทคนิคการผลิตรายการ เป็นการแบ่งโดยใช้ความง่าย หรือความยุ่งยากซับซ้อน ของกระบวนการผลิต และเทคนิคการผลิตรายการ รวมทั้งเสียงในรายการ เป็นหลักในการแบ่ง โดยมีการแบ่งรายการออกเป็น 2 ประเภทคือ รายการแบบง่าย หรือไม่ซับซ้อน (simple program) ใช้เทคนิคการผลิตแบบง่าย มีกระบวนการผลิตรายการที่ไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาน้อยในการเตรียมการก่อนการผลิตรายการ บางรายการมีการเขียนบทสมบูรณ์ บางรายการเขียนบทแบบโครงร่างคร่าวๆ ก็สามารถผลิตรายการได้ รายการประเภทนี้ ได้แก่ ข่าว บทความ สัมภาษณ์ พุทธคุณ สันทนา และเพลง ส่วนรายการอีกประเภทหนึ่งคือรายการแบบซับซ้อน (complex program) เป็นรายการที่ใช้กระบวนการผลิตที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ใช้เวลาเตรียมการก่อนการผลิตค่อนข้างมาก และต้องมีการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงที่สมบูรณ์ มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการหลายฝ่าย และเสียงที่ใช้ในรายการมีมากกว่า 1 เสียง ทั้งเสียงพูด เสียงประกอบ มีการใช้เทคนิคการผลิตรายการที่ยุ่งยากมากขึ้น รายการประเภทนี้ ได้แก่ รายการสารคดี รายการนิตยสารทางอากาศ รายการละคร การถ่ายทอดเสียงนอกสถานที่ เป็นต้น

การแบ่งประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียงนั้น ใช้เกณฑ์ในการแบ่งหลายเกณฑ์และแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง ตามความต้องการ หรือความนิยมของผู้ฟัง นอกจากนี้ในปัจจุบันยังถือว่า วิทยุกระจายเสียงนั้นควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการให้บริการแก่สาธารณะด้วย จึงมีรายการเพื่อบริการสาธารณะเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งประเภท

นภาพรณ์ อัจฉริยะกุล (สุมาลี เดชบุญพบ, 2554) กล่าวถึงประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อข่าวสาร เป็นรายการที่มีวัตถุประสงค์แจ้งข่าวสารหรือรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น รูปแบบรายการเพื่อข่าวสารนิยมทำเป็นรูปแบบการเสนอข่าวด้วยการอ่าน การรายงานข่าว การบรรยายถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์ข่าว

2) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความรู้อยู่ เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้แก่ผู้ฟังให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์เสริมสร้างสติปัญญา ให้เกิดความเข้าใจ เกิดความคิด เพื่อนำไปสู่

การพัฒนาในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ นิยมจัดในรูปแบบบทความ บรรยาย สารคดี สัมภาษณ์ สันทนา และถาม-ตอบปัญหา

3) **รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิง** เป็นรายการที่เสนอความบันเทิง ไม่นับเนื้อหาสาระในรายการมากนัก แต่จะเน้นให้เกิดความสนุกสนานและความบันเทิง นิยมจัดเป็นรายการเพลง รายการละคร รายการปกิณกะ และนิตยสารทางอากาศ

4) **วิทยุกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ** เป็นรายการที่มุ่งให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ในเรื่องที่เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเสมอภาค รูปแบบที่นิยมจัดทำคือ การประกาศแจ้งความ การให้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเป็นสปอตให้ข้อมูลสั้นๆ

การแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งนอกจากจะแบ่งตามลักษณะข้างต้นแล้ว ยังสามารถแบ่งประเภทรายการวิทยุได้หลายรูปแบบ เช่น แบ่งตามวัย แบ่งตามสาขาอาชีพ หรือแบ่งตามเนื้อหาได้เช่นกัน ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz แบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่ที่สื่อมวลชน มีรายการประเภทข่าวสาร ความรู้ บันเทิง และรายการเพื่อบริการสาธารณะ

2.2 การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง จะแบ่งหัวข้อสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

2.2.2 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

2.2.3 เนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียง

2.2.4 ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง

2.2.1 ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการเป็นงานที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการวางแผนจัดรายการ เป็นกระบวนการที่ทำให้มีรายการใดรายการหนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ ดังนี้

สุมน อยู่สิน (2549: 1-9) ได้ให้ความหมายการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ว่า เป็นการนำเอาวัตถุดิบ ได้แก่ เนื้อหา เสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ มาผ่านกระบวนการผลิตรายการ ซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะเดียวกับการผลิตสินค้า แต่ต่างกันที่การผลิตรายการ

เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการไม่มีสูตรสำเร็จที่จะต้องใช้ส่วนผสมคงที่เสมอ เหมือนการผลิตสินค้า รายการวิทยุกระจายเสียงประเภทเดียวกันอาจผลิตได้หลายรูปแบบ มีกลยุทธ์ แปลกใหม่ หรือลูกเล่นที่จะนำไปใช้หรือสอดแทรกได้ตลอดเวลา

ทิวพร แสนเมืองจีน (2543: 3-5) ให้ความหมายของการผลิตรายการวิทยุไว้ว่าคือ การทำให้เรื่องราว หรือเนื้อหาถ่ายทอดเป็นเสียง โดยเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของเสียงอย่างเหมาะสมกับเนื้อหา รูปแบบ และความยาวของรายการ ซึ่งการผลิตรายการวิทยุเปรียบเหมือนการสร้างบ้าน การจัดรายการคือการเขียนแปลนบ้าน ส่วนการผลิตรายการคือการก่อสร้างให้เป็นไปตามแปลนที่เขียนไว้ ดังนั้น การผลิตรายการจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการผลิต ประกอบด้วย ผู้ผลิตรายการ ปรุสานงาน ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ช่างเทคนิคหรือผู้ควบคุมเสียง ผู้ดำเนินรายการ และวิทยากร หรือแขกรับเชิญ

สุมน อยู่สิน (ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553) กล่าวถึงการผลิตรายการที่เป็นกระบวนการเกิดขึ้นภายหลังการวางแผนจัดรายการ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการผลิตรายการเริ่มจาก ผู้ผลิตรายการ (Producer) ได้รับมอบหมายจากผู้จัดรายการให้ผลิตรายการใดรายการหนึ่ง ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ข้อมูลที่จำเป็นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟัง รูปแบบและประเภทของรายการที่ควรจะมีผลิต ประเด็นเนื้อหา รวมทั้งงบประมาณในการผลิตรายการ ตามปกติผู้ผลิตรายการจะได้ข้อมูลเหล่านี้มาจากผู้จัดรายการ (Programmer)

2) การวางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ว่าจะดำเนินการผลิตรายการอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

3) การเขียนบท เป็นขั้นตอนที่ผู้ผลิตรายการมอบหมายให้ผู้เขียนบทนำแนวคิดและประเด็นเนื้อหาอย่างกว้างๆ ไปสร้างจินตนาการและเรียบเรียงออกมาเป็นคำพูด เสียงเพลง เสียงดนตรี และเสียงประกอบอื่นๆ บทวิทยุจะเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ในกลุ่มผลิตรายการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขั้นแรกของการเขียนบท ผู้เขียนอาจเขียนโครงร่างบทอย่างคร่าวๆ ก่อน แล้วจึงเขียนบทอย่างสมบูรณ์ภายหลัง หรือจะเขียนบทสมบูรณ์เลยก็ได้ถ้าหากเป็นรายการที่ไม่ใช่เทปแทรกประกอบรายการ

4) จัดเตรียมวัสดุรายการ จากการศึกษาบทวิทยุหรือโครงสร้างของบทอย่างคร่าวๆ จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถจัดเตรียมวัสดุรายการไว้ล่วงหน้า เช่น จัดเตรียมเทป

บันทึกเสียง จัดเตรียมห้องผลิตรายการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงนอกสถานที่ไว้ให้พร้อมสำหรับที่จะใช้งานได้ทันที

5) *ประสานงานการผลิตรายการ* เป็นการประสานงานผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในบท เช่น การประสานงานกับผู้กำกับการแสดง ผู้แสดง ผู้ดำเนินรายการ ช่างเทคนิค และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ ผู้ผลิตรายการจะต้องประสานงานกับบุคคลเหล่านี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนการผลิตที่วางไว้

6) *ซักซ้อม* การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้น ต้องมีการซักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง การซักซ้อมอาจมีหลายขั้นตอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ ถ้าเป็นรายการที่ผลิตยากและมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก เช่นรายการละคร ก็ต้องซ้อมหลายขั้นตอนและต้องมีความพิถีพิถันมาก ข้อดีของการซ้อมก็คือ ช่วยลดความผิดพลาดทั้งด้านเนื้อหา การพูด และการแสดง เพราะระหว่างการซ้อมผู้ผลิตและผู้กำกับการจะต้องแนะนำแก่ผู้ร่วมรายการทุกฝ่าย ทำให้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนมีการบันทึกเสียง

7) *บันทึกเสียง* เป็นขั้นตอนการบันทึกเสียงในห้องส่งหรือห้องสตูดิโอซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมาอยู่พร้อมกันตามที่กำหนดไว้ในบทวิทยุ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการบันทึกเสียงรายการตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อเก็บไว้สำหรับออกอากาศตามผังรายการ รายการที่ผลิตออกมาต้องมีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและคุณภาพเสียง ดังนั้น ผู้กำกับการรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมช่างเทคนิคให้ผสมเสียงที่มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เสียงพูดจากไมโครโฟน เสียงจากแผ่นเสียงหรือเทปแทรก (insert tape) ให้มีความผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดีรวมทั้งต้องสามารถให้คำแนะนำเรื่องการแสดงบทบาทการออกเสียงอย่างถูกต้องแก่ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และวิทยากร บทบาทของผู้กำกับการรายการในขณะที่มีการบันทึกเสียงเรียกว่า “การกำกับการรายการ”

8) *ตรวจสอบคุณภาพ* การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการ เมื่อการบันทึกเสียงเสร็จแล้ว ขั้นตอนของการผลิตรายการยังไม่สิ้นสุด ผู้ผลิตรายการ และผู้ที่ร่วมในรายการทุกคนจะต้องตรวจสอบคุณภาพของเสียงที่บันทึกว่ามีความชัดเจนถูกต้อง สมจริงหรือไม่ มีขั้นตอนใดบ้างที่ควรจะบันทึกใหม่ หรือมีตอนใดที่ควรจะตัดออกโดยวิธีการตัดต่อเทป (tape editing) ขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องมีขึ้นก่อนที่กลุ่มผลิตรายการจะแยกย้ายกันไป เพื่อจะได้แก้ไขทันเวลาก่อนที่จะนำรายการไปออกอากาศ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง นอกจากดำเนินการตาม 8 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว ยังมีการประเมินคุณภาพรายการ ซึ่งเป็นการพิจารณาว่ารายการที่ผลิตออกมาแล้ว มีความเหมาะสมที่จะออกอากาศหรือไม่ โดยพิจารณาทั้งด้านการผลิต เนื้อหาสาระ เทคนิคการนำเสนอรายการ การประเมินนี้เป็นงานที่ฝ่ายรายการต้องดำเนินการก่อนที่รายการนั้นจะออกอากาศ ซึ่งทำ

ได้ 2 วิธีการ ได้แก่ วิธีแรก ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและเทคนิคการผลิต โดยอาจจัดประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงรายการ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม วิธีที่สอง ประเมินคุณภาพโดยกลุ่มตัวอย่าง วิธีนี้ต้องสุ่มตัวอย่างผู้ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ นำตัวอย่างรายการไปให้เปิดฟัง แล้วให้ตอบแบบสอบถามหรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็น (อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบุลย์, 2552: 146)

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพรายการ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ผลิตรายการสามารถพัฒนาปรับปรุงรายการวิทยุของตนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังได้

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีการวางแผน หรือกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และดำเนินการไปตามขั้นตอนการผลิต 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การวางแผนผลิตรายการ การเขียนบท จัดเตรียมวัสดุรายการ ประสานงานการผลิตรายการ ซักซ้อม บันทึกลงเสียง และตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดรายการที่สมบูรณ์ สามารถออกอากาศได้

2.2.2 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง (radio program format) หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการในการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ และสามารถดึงดูดใจผู้ฟังได้ รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง สามารถแบ่งเป็นได้หลายรูปแบบ ดังนี้ (ธีรารักษ์ โภธิสุวรรณ อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ หงส์ทอง, 2551: 16-17)

1) รายการพูดคุยกับผู้ฟัง เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว กับผู้ฟังโดยตรง เป็นการพูดที่มีบทจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า การพูดต้องเป็นธรรมชาติ ซึ่งรายการประเภทพูดคุยกับผู้ฟังมีจุดเด่นคือ ให้ความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองกับผู้ฟัง ผู้ฟังมีความรู้สึกคุ้นเคย เกิดความไว้นึกเชื่อใจ รวมถึงประหยัดเวลาในการเตรียมการและสามารถยืดหยุ่นเนื้อหาได้ง่าย

2) รายการสัมภาษณ์ เป็นรายการซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาซักถามเรื่องราว ปัญหาข้อข้องใจให้ผู้ฟังได้รับฟัง โดยมีผู้สัมภาษณ์ 1 คนเป็นผู้ถาม ส่วนผู้ตอบคำถามจะมีกี่คนก็ได้ การสัมภาษณ์แบ่งได้ ดังนี้

(1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์โดยมีการนัดแนะวัน เวลา และสถานที่ รวมทั้งเชิญบุคคลมาสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

(2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์โดยไม่ได้เตรียมการมาก่อน

(3) การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ เป็นการสัมภาษณ์ที่ทั้งผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์จะตกลงกันในประเด็นของการสัมภาษณ์ โดยไม่ถึงกับตั้งเป็นหัวข้อคำถามหรือเตรียมบทถามตอบ

3) *รายการสนทนา* เป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการสนทนากันของผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนาให้เป็นไปตามแนวทางหรือขอบเขตของเรื่องที่กำหนดไว้ โดยผู้ร่วมสนทนาพร้อมซักถามให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

4) *รายการอภิปราย* เป็นการพูดคุยออกความเห็นในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และผู้ออกความคิดเห็นนั้นอาจมีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน

5) *รายการสารคดี* เป็นรายการที่เสนอข้อเท็จจริงเพียงเรื่องเดียว แต่มีความหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอเพื่อไม่ให้ผู้ฟังเบื่อ

6) *รายการนิตยสารทางอากาศ* เป็นรายการที่มีหลายรส หลายเรื่อง หลายรูปแบบรวมอยู่ในรายการเดียวกัน

7) *รายการข่าว* เป็นการรายงานข่าวเหตุการณ์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร และวิทยุกระจายเสียงเหมาะสมที่สุดในความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ถึงแม้ผู้รับจะอยู่ห่างไกล

8) *รายการบทความ* เป็นรายการที่มีลักษณะพูดคุยตามบทที่เขียนขึ้น มีเนื้อหาสั้นๆ มีความยาวตั้งแต่ 1-2 นาที ไปถึง 5-10 นาที แต่หากใช้เวลามากกว่านี้ จะทำให้รายการน่าเบื่อได้ โดยโครงสร้างของบทความประกอบด้วยส่วนนำ เนื้อหา และส่วนสรุป

9) *รายการบรรยายเหตุการณ์* เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและรายงาน ในขณะที่เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นหรือเหตุการณ์นั้นกำลังดำเนินอยู่ แล้วผู้บรรยายถ่ายทอดเล่าให้ฟัง โดยเฉพาะการรายงานในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นสดๆ

10) *รายการตอบปัญหา* เป็นรายการที่เชิญผู้ตอบมาร่วมรายการโดยตอบปัญหาในห้องส่ง ในลักษณะแข่งขัน หรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟังตอบปัญหาหากกลับมาทางโทรศัพท์ เป็นการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในลักษณะสื่อสาร 2 ทาง

11) *รายการเพลง* เป็นรายการที่ให้ความบันเทิงโดยเฉพาะเพลงที่กำลังได้รับความนิยม เช่น เพลงป๊อป เพลงแจ๊ส เพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต

12) *รายการละครวิทยุ* เป็นการเสนอรายการในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติ ทั้งนี้อาจแทรกเนื้อหาความรู้และความบันเทิง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ ได้ทั้งความรู้และความบันเทิง

13) *รายการปกิณกะ* เป็นรายการที่ผสมผสานหลากหลายรูปแบบ การนำเสนออยู่ในรายการเดียวกัน ส่วนใหญ่เน้นความบันเทิงหรืออาจจะมีเนื้อหาทางความรู้หรือข่าวสารผสมผสานบ้าง

14) *รายการสาระละคร* เป็นรายการที่ใช้รูปแบบของละครวิทยุผสมกับรูปแบบสารคดีวิทยุ โดยช่วงแรกจะนำเสนอด้วยรูปแบบของละคร มีการผูกเรื่องให้ผู้ฟังตระหนักว่าสิ่งนั้นคือปัญหาและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังรู้สึกว่ามีวิธีแก้ปัญหาหลายวิธี หลังจากนั้นจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆ คน มาแก้ไขปัญหา หรืออาจจะทิ้งปัญหาให้ผู้ฟังสรุปคำตอบเอาเองก็ได้ รายการรูปแบบนี้มุ่งให้การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่นำเสนอรายการด้วยการให้ความบันเทิง

จะเห็นว่ารายการวิทยุมีหลายรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรายการวิทยุให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และผู้ฟังรายการมีโอกาสเลือกรับฟังรายการรูปแบบต่างๆ ได้ตามความพึงพอใจ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี มีรูปแบบรายการที่นำเสนอผู้ฟัง ได้แก่ ข่าว บทความ พุทธศุข สัมภาษณ์ สนทนา เพลง ละคร สารคดี นิติสารทางอากาศ (สารบันเทิง) และวาไรตี้

2.2.3 เนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียง

เนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียง มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดรายการ โดยผู้จัดรายการหรือผู้ผลิตรายการจะนำเสนอเนื้อหาสาระอย่างไร เป็นเทคนิคในการนำเสนอรายการ เพราะการจัดรายการวิทยุคือการติดต่อสื่อสาร ผู้จัดรายการเปรียบเสมือนผู้ส่งสาร คือส่งเนื้อหารายการไปยังผู้รับสาร คือผู้ฟังรายการ ฉะนั้น หากไม่มีสาร กระบวนการสื่อสารย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การจัดรายการก็เช่นกัน ถ้าปราศจากเนื้อหาขอมปราศจากรายการ โดยทั่วไปเนื้อหารายการมี 2 ลักษณะ คือเนื้อหารายการสำหรับผู้ฟังทั่วไป และเนื้อหารายการสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม ดังนี้ (จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ, 2534: 77-84)

1) *เนื้อหารายการสำหรับผู้ฟังทั่วไป* เป็นเรื่องราวสาระต่างๆ ที่ไม่เฉพาะเจาะจงให้กลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ผู้ฟังสามารถสามารถฟังได้เข้าใจ รู้เรื่อง เนื้อหาบางเรื่องอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป บางเรื่องอาจจะไม่ได้อยู่ในความสนใจมาก่อน แต่ฟังได้และบางครั้งเมื่อฟังแล้วอาจเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ

2) *เนื้อหารายการสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม* เป็นเรื่องราวที่มุ่งเฉพาะกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน

เนื้อหารายการ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) เนื้อหาประเภทข้อเท็จจริง คือข้อมูล หรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความจริงต่างๆ ที่มีอยู่ในโลก ซึ่งข้อเท็จจริงนี้อาจเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสรรพสิ่งทั้งหลาย ไม่ว่าจะ

เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์ เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอหาประเภทข้อเท็จจริง มาบรรจุลงรายการนั้นต้องคำนึงถึงความถูกต้อง และแหล่งอ้างอิงเป็นสำคัญ

(2) เนื้อหาประเภทข้อคิดเห็น ความคิดเห็น เป็นเรื่องของความรู้สึก ความเชื่อ ความคิด ที่บุคคลหนึ่งมีต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับมนุษย์คนอื่น ๆ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอหา ประเภทความคิดเห็นมาจัดทำรายการวิทยุต้องคำนึงถึงการทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากข้อมูลเชิงความคิดเห็นนี้ สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยๆ แล้วแต่สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป ต้องคำนึงถึงการมีหลายความคิดเห็น เพราะความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ตัดสินผิดถูก ไม่ได้ เพียงแต่ถ้าเรามีความรู้สึกตรงกันร่วมกัน เราจะมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ฉะนั้น ในการจัดรายการประเภทที่มีเนื้อหาเชิงความคิดเห็น ผู้จัดรายการจึงต้องเปิดกว้าง โดยให้มีความคิดเห็นหลายๆ ทิศนะให้ผู้ฟังได้ฟังอย่างเสรี และเนื่องจากความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ที่มีความแตกต่างกันของบุคคล นอกจากจะเปิดกว้างให้มีหลายทิศนะแล้ว ผู้จัดรายการต้องให้ผู้ฟังมีอิสระเสรี โดยการไม่พยายามโน้มน้ำหนักใจ ให้ผู้ฟังเชื่อฟังเนื้อหารายการ แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังคิด และมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง

กล่าวโดยสรุป เนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงมี 2 ลักษณะ คือ สำหรับผู้ฟังทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องราวสาระต่างๆ ที่ไม่เฉพาะเจาะจงให้กลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และเนื้อหา รายการสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเป็นเรื่องราวที่มุ่งเฉพาะกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน โดยแบ่งเนื้อหารายการออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทข้อเท็จจริง จะต้องมีความถูกต้อง สามารถอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้ และเนื้อหารายการประเภทความคิดเห็น ขึ้นอยู่กับความคิดความเชื่อของบุคคล เนื้อหารายการประเภทนี้จึงต้องทันต่อเหตุการณ์ และต้องเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรี เป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ได้แบ่งเนื้อหารายการสำหรับผู้ฟังทั่วไป และผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ รายการประเภทการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม คุณภาพชีวิต และการบริการชุมชน

2.2.4 ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยาย เนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ โดยนอกจากจะทำให้ผู้ฟังทราบเรื่องแล้ว ยังต้องให้เรื่องที่น่าสนใจนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจฟังด้วย ซึ่งผู้ดำเนินรายการมีหน้าที่ ดังนี้ (พนิตตา สุขโกศล, 2549)

1) บรรยายเรื่องราวตามบทกล่าวนำรายการ และเชื่อมโยงเนื้อหาของรายการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2) ร่วมสนทนาหรือทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เพื่อสนทนาหรือสัมภาษณ์เพื่อออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง

3) เป็นพิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

4) งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

(1) สามารถแสดง แจ่ม หรือสื่อความคิดให้ผู้ฟังทราบได้

(2) สามารถถ่ายทอดอารมณ์ถึงผู้ฟังได้

(3) สามารถใช้เสียง ส่งบุคลิกของคนถึงผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ด้วยความกระตือรือร้น สนใจ และกระปรี้กระเปร่า เป็นกันเองโดยแจ่มชัด

(4) มีความรู้เรื่องการอ่าน การใช้ภาษา และการออกเสียงที่ถูกต้อง

(5) พูดและอ่านได้ชัดถ้อย ชัดคำ ด้วยน้ำเสียง และลีลาที่เหมาะสม ตรงตามเวลาที่กำหนดให้พูด หรืออ่าน

(6) สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้ เพราะการทำงานด้านนี้จะต้องมีผู้ฟังและผู้ร่วมสัมภาษณ์ในรายการ ทั้งที่เป็นระดับบุคคลสำคัญไปจนถึงระดับปกติ ที่มีความรู้แตกต่างกันและมีวิถีชีวิตที่ต่างกันไป

(7) มีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ห้องควบคุมเสียง รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องความถี่และคลื่นวิทยุ ทิศทางและคุณสมบัติการทำงานของไมโครโฟน เพื่อสามารถจัดปรับระดับเสียงในตำแหน่งที่เหมาะสมทั้งยืนและนั่งพูดได้เป็นอย่างดี

สุมน อยู่สิน (2535) กล่าวถึงคุณสมบัติด้านการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงในฐานะสื่อมวลชนว่ามีความสำคัญมาก เพราะสื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้ หรือให้การศึกษาแก่ผู้ฟังทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการจึงควรเป็นผู้มีการศึกษาคดี มีความรู้กว้างขวาง เนื่องจากการศึกษาจะทำให้ผู้ดำเนินรายการมีโลกทัศน์กว้าง สามารถมองปัญหาและวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งทำให้เป็นผู้มีรสนิยมดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือ น้ำเสียงของผู้จัดรายการหรือผู้ประกาศ ซึ่ง เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2531) กล่าวถึงคุณสมบัติของเสียงที่เหมาะสมกับงานวิทยุไว้ ดังนี้

(1) น้ำเสียงชัดเจน เสียงที่เหมาะสมสำหรับงานวิทยุกระจายเสียง ต้องมีความชัดเจน สื่อความหมายตามบทตามข้อความ หรือตามรูปแบบรายการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้ฟังฟังแล้วสามารถแยกได้ว่าเป็นเสียงของเพศใด อายุเท่าไร กำลังถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกอะไรให้ฟัง

(2) อักษรวิธีถูกต้อง ภาษาทุกภาษาย่อมมีเอกลักษณ์และข้อกำหนดในการเขียน การอ่าน เมื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเรื่องของเสียง ความสามารถในการอ่าน การพูดอย่างถูกต้อง ชัดเจนตามอักษรวิธี จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญ โดยรวมถึงการรู้ที่จะเว้นวรรค เว้นช่วง การให้น้ำหนักในคำ ในข้อความที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนด้วย

(3) ลีลาการนำเสนอน่าฟัง เป็นเรื่องสำคัญของการเสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียง เพราะแม้จะอ่านหรือพูดได้ถูกต้องตามอักษรวิธี แต่ลีลาการนำเสนอไม่ดีก็ทำให้ขาดความน่าฟังไปได้ ลีลาการนำเสนอที่น่าฟังคือ การพูดหรืออ่านต้องเป็นการพูดคุยหรือเล่าอย่างมีจังหวะจะโคน การหยุด การต่อต่อตรงตามวรรคตามบท มีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหรือลดเสียงเบาตามเนื้อความ

(4) ให้อารมณ์ โดยธรรมชาติของมนุษย์อารมณ์จะมีส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับเสียง ผู้เสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียงต้องระลึกรู้เสมอว่า เมื่อปฏิบัติหน้าที่อยู่หน้าไมโครโฟนต้องมีอารมณ์แจ่มใส สุภาพพร้อมที่จะปรับอารมณ์ความรู้สึกตามบทที่จะต้องเสนอ

(5) เสียงสื่อความหมายได้ เสียงที่เสนอในงานวิทยุกระจายเสียง คือ เสียงเพื่อการสื่อข่าวสาร ความรู้ อารมณ์ จินตนาการ ในกรณีที่เป็นารพูดหรือการแสดงเสียงนั้นต้องแฝงด้วยความชัดเจนทั้งในน้ำเสียงและความหมาย

กล่าวโดยสรุป ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง คือ ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยายเนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของรายการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ร่วมสนทนาหรือทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ได้ มีน้ำเสียงชัดเจน อักษรวิธีถูกต้อง ลีลาการนำเสนอน่าฟัง ให้อารมณ์ตามบทบาทที่นำเสนอ และสามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกลยิ่งขึ้น โดยมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มนุษย์ใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ยิ่งมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (วุฒิชัย จานง, 2523: 3 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

มาร์เชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan, 1960) กล่าวว่า iva ตัวสื่อ คือ สาร (medium is the message) แมคลูฮัน ไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่เขาให้ความสำคัญกับประเภทหรือรูปแบบของสื่อ กล่าวคือ การส่งข้อความใดไม่สำคัญเท่าการส่งข้อความผ่านสื่อชนิดใด แมคลูฮัน เชื่อว่า การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสามารถสร้างผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ได้ (อ้างใน วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ, 2554)

นวัตกรรมของสื่อหรือของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (media innovation) สามารถขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดระยะทาง และเวลา แนวคิดของแมคลูฮัน ที่ว่า ตัวสื่อ คือ ตัวสารที่ต้องการส่งนั่นเอง (The medium is the message) เป็นแนวคิดที่ทำให้แมคลูฮันมีชื่อเสียงมากที่สุด สำหรับแมคลูฮันแล้วแนวคิดนี้มีความหมายและคำอธิบายที่หลากหลาย ดังเช่น Mc Luhan and Fiori (1967) กล่าวว่า

ประเด็นแรกคือ สื่อ หรือช่องทางในการสื่อสาร คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร เขามีความเชื่อว่า สื่อมีความสำคัญกว่าสาร เขากล่าวว่า สื่อที่เด่นในแต่ละยุคสมัยจะสามารถส่งผลและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่าสิ่งที่สื่อ่นั้นส่งสารหรือส่งเนื้อหาไป ประเด็นต่อมา “สื่อ คือ กระบวนการ หรือสื่อ คือ ทักษะกระบวนการ” (The medium is the message) แมคลูฮัน กล่าวว่า แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตัวอักษรออกหนึ่งตัว (จาก message เป็น massage) โครงสร้างเดิมของสื่อก็ยังคงสามารถที่จะส่งสารหรือยังคงสามารถที่จะสื่อสารตามที่ผู้ส่งต้องการได้ สื่อสามารถที่จะปรับเปลี่ยนและส่งต่อเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดผลต่อจิตสำนึก (conscious) อันสามารถส่งผลต่อการรับรู้ (perception) ของมนุษย์ในแต่ละระดับของสังคมได้ในที่สุด จากแนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลสู่ประเด็นสำคัญของทฤษฎีฯ ที่เชื่อว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อว่า สื่อ (media) เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการที่จะเป็นผู้นำกำหนดการสื่อสาร และท้ายสุดก็คือ การขึ้นำระบบสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นำในระดับของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการคิด อารมณ์ และการแสดงออกต่างๆ จนกระทั่งการขยายผลการขึ้นำสู่ระดับ

กลุ่ม ระดับองค์กรต่างๆ ในสังคม ดังเช่น จักรระบบกลไกต่างๆ ภายในตนเอง หรือภายในองค์กรตนเองเข้าสู่สังคมแห่งความทันสมัย และเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวคิดของแมคลูฮัน จะมีหลักวิธีการคิดที่คล้ายกับทฤษฎีแนวคิดของมาร์กซิสต์ (Marxist Theory) ที่กล่าวว่า “เศรษฐกิจ คือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” ในขณะที่แมคลูฮัน กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” (วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ, 2554)

การเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ (McComb & Becker, 1979 อ้างถึงใน ยุวรัตน์ดา พานทอง, 2553)

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้
3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่นได้
4. เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับสาร (selective process) ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ คือ (Klapper, 1960 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

1. การเลือกรับหรือการใช้ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาและเป็นข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของตน
2. การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะเดียวกัน ก็หลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความคิดดั้งเดิม ทั้งนี้ เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและสับสนได้
3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and selective interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความ

สารที่ได้รับ ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจ และแรงจูงใจของแต่ละคนในขณะนั้น

4. การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสาร ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเอาไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1973 อ้างถึงใน นิราวุฒิ สกุลแก้ว, 2548) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนมีแนวโน้มที่จะเลือกเปิดรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

1. ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุดิบของแตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการเพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารจึงช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ข่าวสารที่มีประโยชน์แตกต่างจากข่าวอีกอย่างหนึ่งด้วย จึงก่อให้เกิดพัฒนาการและรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

3. ภูมิหลังต่างกัน เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักสนใจสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน รวมทั้งสนใจในความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุดิบของ หรือเรื่องราวต่างๆ

4. การศึกษาและสถานภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคลและเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้คน ทั้งพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาของข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่าน และต้องการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

5. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับสาร โดยผู้ที่มีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์ มีอวัยวะของร่างกายครบถ้วน ประสาทสัมผัสทำงานได้ปกติ ย่อมรับข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและประสาทสัมผัส นอกจากนี้ สภาพร่างกายยังมีส่วนสัมพันธ์กับสติปัญญาของคนอีกด้วย ซึ่งอายุที่สูงขึ้น การศึกษาที่ได้รับ รวมทั้งการเจริญเติบโตทางความคิดย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบต่อการโน้มน้าวในการรับสาร

6. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร

7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารอาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้ ซึ่งอารมณ์ของผู้รับสารสามารถพิจารณาจากความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้รับสารในขณะนั้น และความรู้สึกหรือท่าทีที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Predisposition) เกี่ยวกับสารนั้น

8. ทักษะคิด จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้รับ ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารย่อมมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป การเลือกเปิดรับข่าวสารเป็นกระบวนการภายในตัวบุคคลที่พิจารณาว่าตนเองพร้อมที่จะเปิดรับข่าวสารหรือไม่ จะเลือกเปิดรับสารประเภทไหน จากสื่ออะไร และเวลาใด ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการภายในของบุคคล 4 ด้าน คือ ต้องการรู้เหตุการณ์ ต้องการช่วยตัดสินใจ เพื่อการพูดคุยสนทนา และต้องการมีส่วนร่วม ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ภูมิหลัง การศึกษาและสถานภาพทางสังคม ความสามารถในการรับสาร บุคลิกภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างเกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน กล่าวคือ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่และแบบวงจร ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จึงอาจอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาจากต่างกัน (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554)

มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันหลายด้าน เช่น ผู้ฟังรายการวิทยุ เป็นผู้บริโภคข่าวสารที่มีความต้องการในการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป้าหมายของสถานีวิทยุ คือผลิตรายการวิทยุให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด รายการที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือรายการข่าวและเพลง ถือเป็นรายการที่ยังคงเป็นพื้นฐานของสถานีวิทยุในทุกๆ คลื่นความถี่ และถือว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ระดับหนึ่ง ซึ่งความต้องการของผู้ฟังแยกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้ (บุญเกื้อ ควรหาเวช อ้างถึงใน ฉัญฐกร ไคนุณา, 2552)

1. ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความต้องการความรู้ในข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ต่างๆ สนใจวิทยาการเพื่อประเทืองสติปัญญา

2. ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นความต้องการภายในของแต่ละบุคคล รายการที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ ได้แก่ รายการเพลง มีวทิตวีดีโอ บันเทิง ดนตรี ละคร การแสดงตลก เป็นต้น

สุปราณี ศรีสวัสดิ์ชัย (2516) กล่าวว่า การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงอาศัยพื้นฐานความต้องการของผู้ฟังเป็นสำคัญ ซึ่งธรรมชาติของมนุษย์มักไม่นิยมฟังอะไรที่ซ้ำซากจำเจ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การจัดรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ได้กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายตรงกับประเภทของรายการ ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดรายการ

แคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others, 1973 อ้างถึงใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) ได้ทำการศึกษาผู้ใช้สื่อในประเทศอิสราเอล โดยได้สำรวจและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของผู้รับสาร ผลจากการศึกษาได้นำมาจัดเป็นองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. Mode เป็นลักษณะความต้องการ เช่น
 - 1.1 ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
 - 1.2 ความต้องการให้ลดลง
 - 1.3 ความต้องการให้ได้มา
2. Connection คือ จุดประสงค์การติดต่อของบุคคลกับสิ่งภายนอก คือ
 - 2.1 การติดต่อเพื่อรับข่าวสาร ข้อมูล
 - 2.2 การติดต่อเพื่อความพอใจและประสบการณ์ทางอารมณ์
 - 2.3 การติดต่อเพื่อความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพ
 - 2.4 การติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์
3. Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ ได้แก่
 - 3.1 ตนเอง
 - 3.2 ครอบครัว
 - 3.3 เพื่อนฝูง
 - 3.4 สังคม รัฐบาล
 - 3.5 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม
 - 3.6 โลก
 - 3.7 สิ่งอื่นๆ ภายนอกที่มีความหมายนัยลบ

นอกจากนี้ แคทซ์ (Katz) และคณะได้วัดระดับความพอใจ (Gratification) ที่ผู้รับสารได้รับจากสื่อประเภทต่างๆ โดยสร้างมาตรวัดความพอใจที่สื่อมวลชนแต่ละประเภท เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์ให้แก่ผู้รับสาร ตัวอย่างมาตรวัดความพึงพอใจ เช่น โทรทัศน์สามารถช่วยในการสนองความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารความเป็นไปในโลกอย่างไร

1. ช่วยได้มาก
2. ช่วยได้พอสมควร
3. ไม่ค่อยได้ช่วยนัก
4. ไม่ได้ช่วยเลย

และยังถามด้วยว่า ถ้าสื่อเหล่านี้ไม่ได้ให้ความพอใจตามที่ต้องการแล้วมีอะไรบ้างที่สนองความต้องการเหล่านี้ได้

โดยแคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others, 1974) ได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มตามความต้องการลักษณะทาง Cognitive Need Affective Need Integrative Need และ Escape Need ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสารความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ

2) Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจหรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

แมกซ์เวลล์ อี.แมคคอมบล์ และลี บี. เบคเคอร์ (Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 อ้างถึงใน ดวงพร กำพลประเสริฐ, 2551) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ คือ

1) ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ ให้ทันสมัย และรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้

2) ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์รอบๆ ตัว

3) ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น

4) ต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว

5) ต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

6) ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

แมคควอล (McQuail, 1987) ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ดังนี้

1. ความต้องการสารสนเทศ

1.1 เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัวและสภาพปัจจุบันของสังคม และโลก

1.2 เพื่อแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็น และในการตัดสินใจ

1.3 เพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็น และสนองต่อความสนใจทั่วไป

1.4 เพื่อเป็นการเรียนรู้ เป็นการศึกษาด้วยตนเอง

1.5 เพื่อสร้างความรู้สึที่มั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน

2. ความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล

2.1 เพื่อหาแรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล

2.2 เพื่อหาตัวแบบอย่างทางพฤติกรรม

2.3 เพื่อแสดงออกร่วมกับค่านิยมของคนอื่นๆ ในสื่อมวลชน

2.4 เพื่อเข้าใจตนเอง

3. ความต้องการการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3.1 เพื่อเข้าใจในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น

3.2 เพื่อแสดงออกร่วมกับผู้อื่น และเกิดความรู้สึกในลักษณะที่เป็นเจ้าของ

3.3 เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3.4 เพื่อใช้แทนเพื่อน

3.5 เพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม

3.6 เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม

4. ความต้องการความบันเทิง

4.1 เพื่อหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่างๆ

4.2 เพื่อผ่อนคลาย

4.3 เพื่อได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ และได้ความสนุกสนาน

4.4 เพื่อได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป

4.5 เพื่อปลดปล่อยอารมณ์

4.6 เพื่อเป็นการกระตุ้นทางเพศ

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากความต้องการ ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลมีที่มาแตกต่างกัน ส่วนความต้องการใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศ สร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล ต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และต้องการความบันเทิง

5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของบุคคล มีผลต่อการเปิดรับสื่อของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารอีกด้วย

ยูล เบ็ญจรงค์กิจ (กำพล ดวงพรประเสริฐ, 2551) กล่าวว่า พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อที่ มนุษย์ดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางเป็นแม่บทไว้ให้ พฤติกรรมของคนที่มีอายุในวัยเดียวกันจะเป็นเช่นเดียวกัน เนื่องจากสภาพสังคมได้วางแบบอย่างไว้ให้แล้ว สำหรับคนรุ่นนั้นๆ สังคมทำให้ผู้หญิงมีลักษณะนิสัย พฤติกรรมแตกต่างจากผู้ชาย คนที่มีการศึกษามีพฤติกรรมแตกต่างจากคนที่ด้อยการศึกษา กล่าวโดยสรุปคือ แนวคิดด้านประชากรศาสตร์เชื่อว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนดังนี้ คือ

1) เพศ พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย คือ เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า สอดคล้องกับปรมา สตะเวทิน (2546: 112-118) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของเพศหญิงและเพศชายไว้แตกต่างกัน นอกจากนี้ พีระ จิระ โสภณ (2531: 440-441) กล่าวไว้ว่า งานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงมักถูกโน้มน้าวได้ง่ายกว่าผู้ชาย และมักเผยแพร่ความคิดเห็นที่ได้รับการจูงใจนั้นให้ผู้อื่นต่อไปด้วย

2) อายุ พบว่า ในวัยเด็กจะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ และจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น การ์ตูน เพลง เช่นเดียวกับวัยรุ่นจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิงโดยฟังเพลงตามสมัยนิยมมากกว่าดูโทรทัศน์ และจะเปิดรับนิยายสารและภาพยนตร์มากกว่าวัยอื่นๆ ส่วนวัยผู้ใหญ่ การ

เปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์มีมากพอๆ กัน เมื่อถึงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลง และเมื่อถึงช่วงอายุ 55-60 ปี ซึ่งเป็นวัยเกษียณอายุทำงาน ปริมาณการดูโทรทัศน์จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประมะ สตะเวทิน (2546: 113-114) กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกัน ในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก สาเหตุที่มีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากคนต่างรุ่นต่างวัยกันย่อมมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดต่างกัน และพฤติกรรมแตกต่างกัน ลักษณะในการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกัน คนที่มีอายุมาก มักใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าว มากกว่าเพื่อความบันเทิง ในการฟังวิทยุก็เช่นกัน คนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการที่มีเนื้อหาหนักๆ และไม่ค่อยฟังดนตรีสมัยใหม่

3) การศึกษา ประมะ สตะเวทิน (2546: 113-114) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย และมักใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนมีการศึกษาน้อยจะใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น

4) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยม เป้าหมาย และพฤติกรรมที่ต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูง มักใช้สื่อจำนวนมาก และมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหรือเรื่องราวที่หนักๆ โดยการอ่าน ดู หรือฟัง เรื่องการเมือง ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น

ลักษณะทางประชากรมีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนทั้งด้านเพศ อายุ การศึกษา และสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ธรรมชาติของมนุษย์มีการเปิดรับข่าวสารตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดรับสื่อใดอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้เป็นตัวกำหนด (ขวัญเรือน กิตติวัฒน์, 2531: 23-26)

1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าคนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะบุคคลอย่างมาก ในด้านโครงสร้างจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้และการจูงใจ

2) ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตาม ซึ่งมักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงกันในการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของบุคคล ทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ความเชื่อ ทศนคติ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสาร ซึ่งลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเปิดรับสาร คือ เพศ อายุ การศึกษา และสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

6. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

6.1 ประวัติความเป็นมาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M ความถี่ 1593 KHz หรือ สวท.ราชบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2526 โดยมี นายคณัย ศรียาภัย ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในสมัยนั้น และนายศักดิ์ โกไชยگانนท์ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ซึ่งใช้พื้นที่ศาลาประชาคมหลังเก่าเป็นที่ทำการสถานีชั่วคราว เริ่มทำการส่งกระจายเสียงครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2526 มีนายสิทธิพร ศรีราษฎร์ ดำรงตำแหน่งนายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz คนแรก ต่อมาใน พ.ศ. 2539 ได้ย้ายที่ทำการมาอยู่อาคารหลังใหม่ ในพื้นที่ราชพัสดุบนเนื้อที่ 3 ไร่ ตั้งอยู่เลขที่ 138/2 หมู่ที่ 10 ตำบลคอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ส่งกระจายเสียงด้วยระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz กำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ เสาอากาศสูง 50 เมตร ออกอากาศครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดเพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม และกาญจนบุรี ทำการส่งกระจายเสียงทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00 – 24.00 น. รวม 19 ชั่วโมงต่อวัน ตามสัดส่วนรายการวิทยุที่ผลิตและเผยแพร่ออกอากาศ ดังนี้ ภาคข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.75 ภาคสาระความรู้ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 69.49 และภาคบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 3.76 ปัจจุบัน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี กรมประชาสัมพันธ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz หรือ สวท.ราชบุรี เป็นหนึ่งในสถานีวิทยุเครือข่ายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในสังกัด ระบบเอ.เอ็ม. และเอฟ.เอ็ม. ออกเป็นเครือข่าย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 (72 ปี วันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย) ประกอบด้วย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ เครือข่าย 1 (เครือข่ายแห่งชาติ) เครือข่าย 2 (เครือข่ายเพื่อการถ่ายทอด) เครือข่าย 3 (เครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิต) เครือข่าย 4 (เครือข่ายเพื่อการศึกษา) เครือข่าย 5 (สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด) เครือข่าย 6 (เครือข่ายภาษาต่างประเทศ) และเครือข่าย 7 (เครือข่ายเคลื่อนที่ระหว่างประเทศ) โดยแต่ละเครือข่ายมีการถ่ายทอดสัญญาณไปยังสถานีลูกข่ายเพื่อสร้างการรับรู้ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz จัดอยู่ในเครือข่าย 5 (สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด) และเป็นเครือข่ายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ เครือข่าย 1 (เครือข่ายแห่งชาติ)

6.2 พันธกิจของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีพันธกิจ ดังนี้

6.2.1 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย

6.2.2 ให้คำปรึกษา เสนอแนะนโยบาย ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6.2.3 บริหารจัดการสื่อสารมวลชนภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6.2.4 พัฒนาคณาจารย์ภาครัฐทางด้านวิชาชีพสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์

6.3 วิสัยทัศน์

“สวท.ราชบุรี สถานีแห่งข่าวสาร บริการสาธารณะ พร้อมสาระและบันเทิง”

6.4 กรอบอัตรากำลัง

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีบุคลากร จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว ดังนี้

6.4.1 นางพัชรี เรือนอินทร์ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ รักษาการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี

- 6.4.2 นางสาวสมคิด เริ่มภักตร์ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
- 6.4.3 นายเอกพันธ์ ภูยาธร นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
- 6.4.4 นายสุรเชษฐ์ เข็มนวล นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
- 6.4.5 นางสาวกาญจนา พูปัง นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ
- 6.4.6 นางฉัญฉุา ต้นสงวน ผู้ประกาศและรายงานข่าวชำนาญงาน
- 6.4.7 นางสาวสุภาพร ไทยเจียมอารีย์ ผู้สื่อข่าว
- 6.4.8 นางสาวรุ่งทิwa สุขเกษม ผู้จัดการรายการ
- 6.4.9 นางฉัญฉุานต์ เข็มนวล พนักงานจ้างเหมาบริการ
- 6.4.10 นายสุรศักดิ์ จำลองราช พนักงานขับรถยนต์
- 6.4.11 นายประเทือง ชมพูพันธ์ พนักงานจ้างเหมาบริการ

6.5 ด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีการผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงตามสัดส่วน ดังนี้

6.5.1 รายการประเภทข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.75 ตามรายการ ดังนี้

- 1) ถ่ายทอดข่าวต้นชั่วโมง จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 2) ข่าวท้องถิ่น เวลา 15.00-15.15 น. และสรุปข่าวท้องถิ่นทุกวันออกอากาศเวลา 22.00 – 22.10 น.
- 3) ข่าวบริการ ข่าวประกวดราคา ออกอากาศเวลา 15.15-15.30 น.

6.5.2 รายการประเภทสาระความรู้ คิดเป็นร้อยละ 69.49 ตามรายการที่มีเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- 2) ด้านการเมืองและเศรษฐกิจ
- 3) ด้านสังคม
- 4) เด็ก เยาวชน และครอบครัว

6.5.3 รายการประเภทบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 3.76

รายการวิทยุกระจายเสียงตามโครงการยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายรัฐบาลของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีดังนี้

- 1) รายการ “โลกสวยด้วยพลังงาน” ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสื่อสารด้านพลังงานร่วมกับสื่อมวลชนท้องถิ่น ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 10.10-11.00 น.

2) รายการ “*ร่วมเกล้าชาวไทย*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 10.30-11.00 น.

3) รายการ “*เรียนรู้ผู้วิฤตภัย*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยและภาวะวิกฤต

4) รายการ “*เปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน ทุกวันศุกร์ที่ 2 และที่ 4 ของเดือน เวลา 11.30-12.00 น.

5) รายการ “*สบาย สบาย สไตล์ อป.มช.*” ตามโครงการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชน ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 13.00-14.00 น.

6) รายการ “*ขยายผลรายการนายกฯ*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมความเชื่อมั่นประเทศไทย ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 14.30-15.00 น.

7) รายการ “*เส้นทางประชาธิปไตย*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 15.30-16.00 น.

8) รายการ “*ใต้สันติสุข*” ตามโครงการมายไอดอลคนต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 15.30-16.00 น.

9) รายการ “*รัฐสภาของเรา*” ตามโครงการวิทยุท้องถิ่นรายการรัฐสภาของเราออกอากาศทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 16.10-17.00 น.

10) รายการ “*ดีใจ วิถีใส หัวใจเป็นหนึ่ง*” ตามโครงการประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่าย ดีใจ เขวชนต่อต้านยาเสพติด ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 17.10-18.00 น.

รายการอื่นๆ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีดังนี้

1) รายการ “*สารพันข่าว*” ออกอากาศวันพุธและวันศุกร์ เวลา 09.10-10.00 น. ดำเนินรายการโดย นางสาวสุภาพร ไทยเจียมอารีย์

2) รายการ “*ราชบุรี เมืองน่าอยู่*” ออกอากาศวันพฤหัสบดี เวลา 09.10-10.00 น. ดำเนินรายการโดย นางพัชรี เรือนอินทร์

3) รายการ “*เพื่อนเพลง*” ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 10.10-11.00 น. ดำเนินรายการโดย นางสาวรุ่งทิwa สุขเกษม

4) รายการ “*บอกข่าวเล่าเรื่อง*” ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 14.10-15.00 น. ดำเนินรายการโดย นางสาวสมคิด เริ่มภักตร์ และนางสาวกาญจนา พูปัง

5) รายการ “*ข่าวท้องถิ่น*” ออกอากาศวันจันทร์-วันอาทิตย์ เวลา 15.00-15.15 น. ดำเนินรายการโดย นางสาวกาญจนา พูปัง และนางสาวสุภาพร ไทยเจียมอารีย์

6) รายการ “ข่าวบริการ” ออกอากาศวันจันทร์-วันอาทิตย์ เวลา 15.15-15.30 น. ดำเนินรายการโดย นางสาวกาญจนา พูปัง

7) รายการ “เพลงกล่อมดาว” ออกอากาศวันจันทร์ วันศุกร์ และวันอาทิตย์ เวลา 23.10 -24.00 น. ดำเนินรายการโดย นายสุรเชษฐ์ เข็มนวล

นอกจากรายการตามโครงการยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายรัฐบาล ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz เป็นผู้ผลิตรายการเองแล้ว ยังมีภาคราชการ องค์กร และชมรมต่างๆ ที่ร่วมผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ดังนี้

1) รายการ “ราชภัฏวันนี้” โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ออกอากาศวันจันทร์ เวลา 09.10-10.00 น.

2) รายการ “เพื่อนขวัญ” โดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยภาคกลาง ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 09.30-10.00 น.

3) รายการ “เพื่อนสุขภาพ” โดย โรงพยาบาลราชบุรี ออกอากาศวันอังคาร เวลา 11.10-12.00 น.

4) รายการ “สำรวจพบประชาชน” โดย กองบังคับการตำรวจนครจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันพุธ เวลา 11.10-12.00 น.

5) รายการ “เรื่องเล่าชาวเมืองโอ่ง” โดย เครือข่ายภาคประชาชน (สมาคมอาสาพัฒนาชุมชนไทย ชมรมกีฬามวลชนจังหวัดราชบุรี อาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดราชบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลคอนตะโก จังหวัดราชบุรี)

6) รายการ “เพื่อนแรงงาน” โดย ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันพุธ เวลา 15.30-16.00 น.

7) รายการ “เพื่อนแรงงาน” โดย สำนักงานประกันสังคมจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันศุกร์ เวลา 15.30-16.00 น.

8) รายการ “ธรรมสู่สันติ” โดย วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ออกอากาศวันจันทร์เวลา 22.05-23.00 น.

9) รายการ “วิถีแห่งธรรม” โดย อ.ปัญญา บัวงาม โรงเรียนนครูณาราชบุรี ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 22.05-23.00 น.

10) รายการ “สาระธรรม” โดย พ.ท. เรวัต สุวรรณคังคะ (สมาคมผู้สูงอายุจังหวัดราชบุรี) ออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 22.05-23.00 น.

11) รายการ “รอบรู้กฎหมายกับทนายราชบุรี” โดย สมาคมนายความราชบุรี ออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 09.10-10.00 น.

12) รายการ “รวมพลคนมั่นคง” โดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 11.10-12.00 น.

13) รายการ “อ้อมกอดแห่งรักที่บ้านอุ่นใจ” โดย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 17.30-18.00 น.

14) รายการ “ศาลพบประชาชน” โดย สำนักงานศาลจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 19.30-20.00 น.

15) รายการ “เสียงทิพย์คนตรีไทย” โดย ชมรมดนตรีไทยจังหวัดราชบุรี ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 23.10-24.00 น.

ผังรายการหลักสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี
ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ประจำเดือนมกราคม 2557

วัน/ เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์	วัน/ เวลา
05.00- 06.30	รายการ ธรรมรับอรุณ / ข้าวยามเช้า (จาก สวท.กทม.)							05.00- 06.30
06.30- 07.00	คุยข่าวอาเซียน					สวัสดีอาเซียน	สยามรำลึก	06.30- 07.00
07.00- 08.00	ถ่ายทอดข่าว / เคารพธงชาติ							07.00- 08.00
08.01- 08.30	เพลงรัก รศ.233					รัฐบาลยิ่งลักษณ์ พบประชาชน	ปาฐกถา ธรรม	08.01- 08.30
08.30- 09.00							จากฟ้าสู่ดิน	08.30- 09.00
09.00- 09.10	ข่าวคืนชั่วโมง							09.00- 09.10
09.10- 09.30	ราชภัฏวันนี้	คุยเพื่อเรื่อง ไฟฟ้า	สารพันต้น ข่าว	คุยสบายๆ สไตล์ ผู้ว่าฯ ราชบุรี	สารพันต้น ข่าว	เพลงจากสถานี	รอบรู้ กฎหมายกับ	09.10- 09.30
09.30- 10.00						เพื่อนขวัญ	ทนาย ราชบุรี	09.30- 10.00
10.00- 10.10	ข่าวคืนชั่วโมง							10.00- 10.10
10.05- 10.30	เพื่อนเพลง (ศุกร์ที่ 1 ของเดือน รายการ สารแนะนำรู้กับ มสธ.)					กระแสวิงคอม	เพลงจาก สถานี	10.05- 10.30
10.30- 11.00							ร่วมเกล้า ชาวไทย	10.30- 11.00
11.00- 11.10	ข่าวคืนชั่วโมง							11.00- 11.10
11.15- 11.30	รอบรู้ไปกับ สหกรณ์	เพื่อนสุขภาพ	ตำรวจ	เพลงจากสถานี	รอบรู้ไปกับ สหกรณ์	คนข่าว เล่าความ	เพลงจาก สถานี	11.05- 11.30
11.30- 12.00	เปิดประตู ประชาคม อาเซียน		ราชบุรีพบ ประชาชน		เปิดประตู ประชาคม อาเซียน		เปิดปมป่า	11.30- 12.00

วัน/ เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์	วัน/ เวลา
12.00- 13.00	ข่าวภาคเที่ยง							12.00- 13.00
13.00- 14.00	เรื่องเล่าชาวเมืองโอ่ง		ราชบุรีวไรตี้			อุ่นฟ้าไอดิน	กปส.ใน ทศวรรษ หน้า	13.00- 14.00
14.00- 14.10	ข่าวต้นชั่วโมง							14.00- 14.10
14.10- 14.30	บอกข่าวเล่าเรื่อง					เพลงจากสถานี		14.10- 14.30
14.30- 15.00						ขยายความ ประจำสัปดาห์	เพลง	14.30- 15.00
15.00- 15.10	ข่าวท้องถิ่น / ข่าวบริการ / เพลงจากสถานี							15.00- 15.10
15.10- 15.30	เพลงจากสถานี							15.10- 15.30
15.30- 16.00	เพลงจากสถานี	เพลงจาก สถานี	เพื่อนแรงงาน (ศูนย์ข่าวสารฯ)	สุขใจไปกับ สาสุข	เพื่อนแรงงาน (สปส.ราชบุรี)	เส้นทาง ประชาธิปไตย	เพลงจาก สถานี	15.30- 16.00
16.00- 17.00	รายการ ลำโพงข่าว (เครือข่าย สปข.8)					เพลงจากสถานี	บ้านนี้ มีสุข	16.00- 17.00
17.00- 18.00	ถ่ายทอดข่าว/รายการหมุนตามวัน					เพลงจากสถานี	ได้สันติสุข	17.00- 18.00
19.00- 19.30	ถ่ายทอดข่าว							19.00- 19.30
19.30- 20.00	หนังสือเสียงเพื่อประชาชน						ศาลพบ ประชาชน	19.30- 20.00
20.00- 20.30	ถ่ายทอดข่าว							20.00- 20.30
20.30- 21.00	แควงกีฬา					คลังความรู้คู่ แผ่นดิน	วรรณศิลป์ ไม่สิ้นลาย	20.30- 21.00
21.00- 21.10	ข่าวต้นชั่วโมง							21.00- 21.10

วัน/ เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์	วัน/ เวลา
21.10- 22.00	ทุกวัย..smile club			สุขภาพดี วิถีไทย	สาระสารพัน	สิ่งดีดีสัมพันธ์		21.10- 22.00
22.00- 23.00	สรุปข่าวท้องถิ่นในรอบวัน / จ.-ศ. : นิทานธรรม เสาร์ : วิถีแห่งธรรม อาทิตย์ : สาระธรรม							22.00- 23.00
23.00- 23.10	ข่าวต้นชั่วโมง							23.00- 23.10
23.10- 24.00	เพลงกล่อมดาว					เสียงทิพย์ ดนตรีไทย	เพลงจาก สถานี	23.10- 24.00
24.00	ปิดสถานี							24.00

ที่มา:ผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

6.6 การพัฒนาคุณภาพการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ได้มีการพัฒนาคุณภาพรายการต่างๆ ตามแผนงานโครงการของสถานี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และรับฟังรายการของสถานีเพิ่มขึ้น อีกทั้งสร้างการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการ โดยดำเนินการ ดังนี้

6.6.1 จัดทำแผนพัฒนารายการวิทยุ โดยจัดประชุมและจัดทำแผนร่วมกันเพื่อปรับปรุง และพัฒนารูปแบบรายการ

6.6.2 จัดทำสปอตประชาสัมพันธ์รายการดี รายการเด่นของ สวท.ราชบุรี เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

6.6.3 จัดทำแผ่นพับ แผ่นปลิว และจัดทำป้ายไวเนล ประชาสัมพันธ์รายการ

6.6.4 จัดทำแบบสอบถามสำรวจผลการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี

6.6.5 พัฒนาเนื้อหาข่าว และรูปแบบการนำเสนอรายการให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

6.6.6 เพิ่มช่องทางในการเผยแพร่รายการและข่าว ผ่านเฟสบุ๊ก

6.6.7 เชิญบุคคลแหล่งข่าว เข้าร่วมสนทนาในรายการ หรือสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวโดยตรง เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง เป็นกลาง และไม่เอนเอียง

6.6.8 มีการสร้างเครือข่ายผู้รับฟังรายการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ

6.6.9 ออกพื้นที่สัญจรร่วมกับหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ หมุนเวียนไปตามอำเภอต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง โดยนำเอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว และทอคแบบสำรวจผลการรับฟังรายการต่างๆ ของสถานี เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

6.6.10 ดำเนินการพัฒนาด้านเทคนิค โดยตรวจสอบการเชื่อมโยงสัญญาณให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

6.6.11 ตรวจสอบสัญญาณการส่งกระจายเสียง โดยการออกพื้นที่ตรวจเช็คสัญญาณผ่านเครื่องรับ และสอบถามจากกลุ่มผู้ฟังโดยตรงถึงความชัดเจนในการรับฟัง และนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขระบบการส่งกระจายเสียง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พาวีไล พิมพะสาตี (2544) ศึกษาเรื่อง ความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ เอ็ม ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาโดยส่วนรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และสายวิชาที่ศึกษา มีความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ. เอ็ม. โดยรวม 4 ด้าน ในระดับปานกลาง คือด้านภาษาที่ใช้ในรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านรูปแบบการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านวันและเวลาออกอากาศ และมีความต้องการอีก 3 ด้าน คือ ด้านผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านเนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียง และด้านสถานีวิทยุที่รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับมาก โดยต้องการฟังรายการความรู้ และรายการบันเทิง แบบจัดรายการสด และแบบถามตอบปัญหา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ต้องการฟังรายการบันเทิงเฉพาะเสาร์- อาทิตย์ เวลา 09.00 -18.00 น. และรายการข่าวทุกวัน เวลา 19.00 – 20.00 น. รายการสารคดีภาษาไทยและรายการข่าวภาษาไทย ต้องการผู้ดำเนินรายการที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และผ่านการอบรมการเป็นผู้ประกาศและการจัดรายการ และต้องการฟัง เอฟ.เอ็ม. สวท. 93.00 MHz จ. กาฬสินธุ์ และเอฟ.เอ็ม. ทอ. 98.00 MHz จ. มหาสารคาม

ปัฐยา เรืองเริงกุลฤทธิ (2546) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายร้อยละ 57.00 และเพศหญิงร้อยละ 43.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40

ปี กำลังศึกษาหรือจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด และมี รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด ในส่วนของพฤติกรรมการรับฟังรายการ พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับฟังรายการน้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ และติดตามรับฟังรายการมาไม่ถึง 1 ปี ส่วนใหญ่รู้จักรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเนื่องจากหมูนคลิ่นมาเจอโดยบังเอิญ และมีกลุ่ม ตัวอย่างที่เคยโทรศัพท์เข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการไม่เกิน 4 ครั้งต่อเดือน และเห็นว่า เนื้อหารายการเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด ในด้านการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการ รับฟังรายการ คิดเป็นร้อยละ 84.50 โดยใช้ประโยชน์จากเนื้อหารายการประกอบอาชีพทางการ เกษตร การทำมาหากิน มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมาก ในประเด็นที่ทำให้รอบรู้ขึ้นในเหตุการณ์ทั่วไปและความเคลื่อนไหวของชุมชนมากที่สุด

จาริต หอมมาก (2548) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการรับฟังข้อมูล ข่าวสารและบันเทิงจากสถานีวิทยุกระจายเสียง “เสียงสามยอด” จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา มีความต้องการรับฟังรายการเพลงเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ รายการข่าว ข่าวที่กลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังคือ ข่าวท้องถิ่น รองลงมาคือข่าวเศรษฐกิจ และข่าวการเมือง การรับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุกระจายเสียง “เสียงสามยอด” จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่กลุ่ม ตัวอย่างรับฟังที่บ้าน ในช่วงเวลากลางวัน การนำเสนอรายการต่างๆ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดง ความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว และต้องการให้นำเสนอข่าวสาร ความรู้ให้มากขึ้น และ ต้องการให้มีการขยายเวลารายการวิทยุจราจร เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์

วลัย จิตรสมุทร (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ A.M. ความถี่ 909 KHz พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ฟังรายการในช่วงเช้า สถานที่ที่เปิดรับฟังรายการส่วนใหญ่ฟังที่บ้าน โดยมีลักษณะการ เปิดรับฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด และหากจำแนกรายการพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระบุชอบฟังรายการบันเทิงสถานการณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ A.M. ความถี่ 909 KHz อยู่ในระดับมาก

ณัฐกร ไคนุ่นภา (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานี วิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่มีลักษณะความต้องการรับฟังรายการเฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง มากกว่าการฟัง รายการตลอดทั้งวัน และผู้ฟังที่เปิดรับรายการเฉพาะช่วงดีเจที่ตนเองชื่นชอบ มีมากกว่าผู้ฟังที่ฟัง รายการแบบไม่แน่นอน เพราะฟังสลับไปมากับคลื่นอื่น โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับ ฟังรายการเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียดมากกว่าเพื่อติดตามข่าวสารต่างๆ และผู้ฟังที่มี

วัตถุประสงค์ในการเปิดรับรายการ เพื่อนำไปเป็นประเด็นในการพูดคุยกับผู้อื่นมีมากกว่าผู้ฟังที่เปิดรับรายการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านทางรายการวิทยุ และผู้ฟังส่วนใหญ่ติดตามรับฟังรายการประมาณ 3 - 4 ปี ผู้ที่เปิดรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ มีแนวเพลงที่ชื่นชอบต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ และผู้ฟังที่เปิดรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ ที่มีลักษณะการรับรู้ข่าวสารของสถานีวิทยุแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ ผู้ฟังที่ชื่นชอบการจัดรายการของดีเจแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์

วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ และสุทิตี ชัตติยะ (2552) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิควิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 92.5 เมกะเฮิรต์ซ์ และระบบ เอ.เอ็ม. ความถี่ 891 กิโลเฮิรต์ซ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ฟังรายการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีรายได้ระดับ 7,000 - 10,000 บาท และอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม รับฟังรายการข่าวภาคบังคับ 07.00 น. และ 19.00 น. และฟังนานๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ฟังที่บ้าน และขณะขับรถ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมรับฟังอยู่ในระดับต่ำและไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเพศ ส่วนอายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ มีระดับความพึงพอใจต่อเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวม พบว่า ความพึงพอใจของผู้ฟังไม่มีความแตกต่างกันทั้งด้านรายการและเทคนิค

สิริอร แก้วลาย (2552) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18-29 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา และอาชีพรับจ้างทั่วไป ใกล้เคียงกัน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ส่วนพฤติกรรมของการรับฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุชุมชนในช่วงเช้า โดยเปิดรับฟังมากที่สุด 3-4 วันต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งใช้เวลาในการรับฟังรายการเฉลี่ย 1-3 ชั่วโมงต่อวัน มีลักษณะในการรับฟังรายการโดยฟังไปด้วยทำกิจกรรมอื่นไปด้วย และส่วนใหญ่จะรับฟังร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนของการใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานมาก

ที่สุด รองลงมาคือ ใช้เป็นศูนย์กลางข่าวสารความบันเทิงของชุมชน ด้านความพึงพอใจจากการรับฟังรายการ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผู้ดำเนินรายการมากที่สุด โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับท้องถิ่น รองลงมาคือ ผู้ดำเนินรายการมีความเป็นกันเอง ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมมารับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบไม่แตกต่างกัน ผู้ฟังรายการที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับฟังรายการแตกต่างกัน และผู้ฟังรายการที่มีอายุ อาชีพ แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจจากการเปิดรับฟังรายการวิทยุชุมชนเขากอบแตกต่างกัน

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 31-45 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท ด้านพฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้โดยฟังบ่อยๆ (5-6 วัน/สัปดาห์) ใช้เวลาในการรับฟัง 1 ชั่วโมงครึ่งถึง 2 ชั่วโมง มีการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้จากที่บ้าน โดยฟังร่วมกับผู้อื่น และส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าวท้องถิ่น ในด้านการใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการใช้ประโยชน์ในการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ เพราะทำให้เป็นคนรอบรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมาคือ นำข่าวสาร สารความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และได้รับความสุข ความเพลิดเพลินใจ ส่วนความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ ในด้านผู้ดำเนินรายการ คือ มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง เป็นกันเองกับผู้ฟัง ด้านรูปแบบรายการ มีการนำเสนอรายการแบบเปิดสายโทรศัพท์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ และด้านรายการที่รับฟังคือ รายการข่าวท้องถิ่น

ยุวรัตน์ดา พานทอง (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวในรายการข่าวภาคบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการฟังข่าวในรายการข่าวบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยระดับปานกลาง ฟังขณะขับรถ และมีวัตถุประสงค์ในการฟังเพื่อติดตามสถานการณ์บ้านเมือง ด้านอายุและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการฟังข่าวในรายการภาคบังคับ ส่วนเพศ รายได้ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการฟังข่าวในรายการข่าวภาคบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าว ในรายการข่าวภาคบังคับควรพัฒนาให้มีความ

น่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง โดยควรเพิ่มลีลาการอ่านข่าวในห้องส่ง ให้มีความสำคัญกับเสียงประกอบการรายงานข่าว ควรมีการนำเสนอข่าวหลากหลายประเภท และหลากหลายวิธีการในรายการนิตยสารข่าว และควรปรับการนำเสนอในรูปแบบผสมระหว่างความเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ เพื่อให้สามารถรักษาความน่าเชื่อถือของข่าว และเข้าถึงผู้ฟังได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

ณัฐชา อัสวปริดาสกุล (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz ผลการศึกษา พบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา ช่วงเวลาที่ฟังเวลา 18.01-21.00 น. สถานที่ที่ฟังคือ ที่บ้าน ชอบฟังรายการชนโซนนเรดิโอ และรายการภูเก็ตวไรตี้ อยู่ในระดับมาก ผู้ฟังรายการมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz. อยู่ในระดับมาก และข้อเสนอแนะด้านรายการพบว่า ควรเพิ่มเวลารายการชนโซนนเรดิโอ และรายการภูเก็ตวไรตี้ เพิ่มรายการเกมส์ลุ้นรางวัล และควรปรับปรุงสัญญาณออกอากาศให้ชัดเจนขึ้น

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบประเด็นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ จำนวน 6 เรื่อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประกอบอาชีพเกษตรกร และนักเรียน นักศึกษา เปิดรับฟังรายการจากที่บ้าน โดยฟังร่วมกับผู้อื่น และส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าว ส่วนประเด็นด้านความต้องการรับฟังรายการ จำนวน 4 เรื่อง พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่รับฟังรายการที่บ้าน ในช่วงเวลากลางวัน และต้องการรับฟังรายการเฉพาะช่วงดีเจที่ตนเองชื่นชอบ โดยต้องการฟังรายการความรู้ รายการบันเทิง และต้องการให้นำเสนอข่าวสารความรู้ให้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz และ 2) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 44,983 คน (ส่วนวิจัยและพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ข้อมูล ณ วันที่ 9 มิถุนายน 2557)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 396 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซ็นต์ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

โดยประชากรมีจำนวน 44,983 คน เมื่อนำมาคำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{44,983}{1 + 44,983 (0.05)^2}$$

$$n = 396$$

ดังนั้นเพื่อความง่ายและตัวเลขลงตัวจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยแจกแบบสอบถามให้ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน 400 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ลักษณะทางประชากร

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความต้องการในการฟังรายการไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับความต้องการในการรับฟังรายการมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับความต้องการในการรับฟังรายการมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับความต้องการในการรับฟังรายการปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับความต้องการในการรับฟังรายการน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับความต้องการในการรับฟังรายการน้อยที่สุด

เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำขึ้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเปิดรับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยของผู้ที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเปิดรับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.3 จัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา ตลอดจนความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ถูกต้อง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ทดลอง และนำมาปรับปรุงแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรง (validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รศ.จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ ผศ.ดร.ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และอ.ดร.ณัฐสุพงศ์ สุขโสต ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของประเด็นคำถามและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญต่อไป

5. การรวบรวมข้อมูล

5.1 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้ฟังรายการตามย่านชุมชน หากเคยฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz จึงแจกแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามกลับ

5.2 เก็บรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและคัดเลือกรูปแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ และใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage distribution) ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz” ได้มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านประเภทรายการ ด้านเนื้อหาสาระของรายการ ด้านรูปแบบรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการและเทคนิคการกระจายเสียง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลลักษณะทางประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	173	43.25
หญิง	227	56.75
รวม	400	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	8	2.00
18 - 25 ปี	101	25.25
26 - 35 ปี	106	26.50
36 - 45 ปี	108	27.00
46 - 55 ปี	43	10.75
56 ปีขึ้นไป	34	8.50
รวม	400	100.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา	58	14.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	8.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย	73	18.25
อนุปริญญา / เทียบเท่า	164	41.00
ปริญญาตรี	12	3.00
สูงกว่าปริญญาตรี	58	14.50
รวม	400	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	72	18.00
5,000 - 10,000 บาท	138	34.50
10,001 - 15,000 บาท	97	24.25
มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป	93	23.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	31	7.75
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	72	18.00
รับจ้าง/พนักงานเอกชน	101	25.25
ธุรกิจส่วนตัว	65	16.25
เกษตรกร/แม่บ้าน	68	17.00
อื่นๆ	63	15.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75 และเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 ตามลำดับ

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี มากที่สุด จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 อายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.25 อายุระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 อายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 และอายุต่ำกว่า 18 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า มากที่สุด จำนวน 164 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.00 รองลงมา คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 และการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และปริญญาตรี จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 3.00 คนตามลำดับ

รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมาได้มีรายได้ 10,001 - 15,000 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 และมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานเอกชน มากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 รองลงมาประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 อาชีพเกษตรกรและแม่บ้าน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 อาชีพอื่นๆ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 และเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของรายการ

ประเภทของรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทข่าว	155	38.75
ประเภทความรู้	67	16.75
ประเภทบันเทิง	130	32.50
ประเภทบริการสาธารณะ	48	12.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาเป็นรายการประเภทบันเทิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ประเภทความรู้ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 และประเภทบริการสาธารณะ จำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 12.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ในการรับฟังรายการ

สถานที่รับฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	171	42.75
ในรถยนต์	133	33.25
สถานศึกษา	18	4.50
สถานที่ทำงาน	69	17.25
อื่นๆ เช่น ร้านอาหาร สถานที่สะดวก	9	2.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. 1593 KHz ที่บ้านมากที่สุด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมาในรถยนต์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 ในสถานที่ทำงาน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 สถานศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 และนิยมรับฟังรายการของสถานี ณ จุดอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร สถานที่สะดวก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลาในการรับฟังรายการ

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
05.00-09.00 น.	109	27.25
09.00-13.00 น.	103	25.75
13.00-17.00 น.	102	25.50
17.00-21.00 น.	68	17.00
21.00-24.00 น.	18	4.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในช่วงเวลา

05.00 - 09.00 น. มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาคือช่วงเวลา 09.00 -13.00 น. จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ช่วงเวลา 13.00 -17.00 น. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 ช่วงเวลา 17.00 - 21.00 น. จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และช่วงเวลา 21.00 - 24.00 น. จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการรับฟังรายการ

ความถี่การรับฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	97	24.25
สัปดาห์ละ 2-3 วัน	215	53.75
สัปดาห์ละ 1 วัน	68	17.00
นานๆครั้ง (มากกว่า 1 สัปดาห์)	20	5.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz สัปดาห์ละ 2-3 วัน จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมา คือ ฟังรายการทุกวัน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 ฟังสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และนานๆ ครั้ง (มากกว่า 1 สัปดาห์) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายการที่รับฟังเป็นประจำ

ลำดับความนิยม	รายการที่รับฟังเป็นประจำ	จำนวน	ร้อยละ
1	บอกข่าวเล่าเรื่อง	109	27.25
2	ข่าวท้องถิ่น สวท.ราชบุรี	50	12.50
3	เรื่องเล่าชาวเมืองโอ่ง	41	10.25
4	ข่าวภาคเช้า	41	10.25
5	สารพันทันข่าว	31	7.75
6	ข่าวภาคเที่ยง	28	7.00
7	ถ่ายทอดข่าวภาคค่ำ	27	6.75
8	ราชบุรีวาไรตี้	16	4.00
9	คุยสบายๆ สไตส์ผู้ว่าฯ ราชบุรี	15	3.75
10	รอบรู้กฎหมายกับทนายราชบุรี	11	2.75
11	ข่าวบริการชุมชน	8	2.00
12	ลำโพงข่าว สปข.8	6	1.5
13	เพื่อนเพลง	6	1.5
14	ธรรมะรับอรุณ	5	1.25
15	ข่าวยามเช้า	4	1.00
16	เพื่อนแรงงาน	2	0.5
รวม		400	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมรับฟังเป็นประจำ คือรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาคือ ข่าวท้องถิ่น สวท.ราชบุรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เรื่องเล่าชาวเมืองโอ่ง ข่าวภาคเช้า จำนวน 41 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.25 สารพันทันข่าว จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ข่าวภาคเที่ยง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ถ่ายทอดข่าวภาคค่ำ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 ราชบุรีวาไรตี้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 คุยสบายๆ สไตส์ผู้ว่าฯ ราชบุรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 รอบรู้กฎหมายกับทนายราชบุรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ข่าวบริการชุมชน

จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ลำโพงข่าว สปข.8 และเพื่อนเพลง จำนวน 6 คน เท่ากัน คิดเป็น ร้อยละ 1.5 ธรรมชาติบำบัด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 ข่าวยามเช้า จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.00 และเพื่อนแรงงาน น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง”

ความถี่ในการรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
ฟังทุกวัน	48	12.00
สัปดาห์ละ 2-3 วัน	161	40.25
สัปดาห์ละ 1 วัน	80	20.00
ไม่เคยฟัง	107	26.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” สัปดาห์ละ 2-3 วัน มากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 รองลงมา คือ ไม่เคยฟังรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 ฟังสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และฟังทุกวัน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ฟัง
รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่
1593 KHz ในแต่ละประเภทรายการ

ประเภทรายการ	ระดับความต้องการ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ประเภทข่าวสาร	52 (13.00)	133 (33.30)	167 (41.80)	33 (8.30)	8 (2.00)	3.48	0.90	มาก
ประเภทความรู้	49 (12.3)	137 (34.30)	174 (43.50)	30 (7.50)	5 (1.30)	3.60	1.67	มาก
ประเภทบันเทิง	54 (13.50)	122 (30.50)	147 (36.80)	59 (14.80)	12 (3.00)	3.37	0.99	มาก
ประเภทบริการสาธารณะ (ข่าวสารบริการชุมชน)	49 (12.30)	134 (33.50)	160 (40.00)	34 (8.50)	12 (3.00)	3.45	0.93	มาก
รวม						3.48	1.12	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการด้านประเภทรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการประเภทความรู้มากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) รองลงมามีความต้องการฟังรายการ ประเภทข่าวสาร ($\bar{x} = 3.48$) ประเภทบริการสาธารณะ (ข่าวสารบริการชุมชน) ($\bar{x} = 3.45$) และความต้องการรายการประเภทบันเทิงในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ฟัง
รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่
1593 KHz ด้านเนื้อหาสาระของรายการ

เนื้อหาสาระ ของรายการ	ระดับความต้องการ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การเมือง	25 (6.30)	112 (28.00)	177 (44.30)	55 (13.80)	24 (6.00)	3.15	0.05	ปานกลาง
เศรษฐกิจ	19 (4.80)	113 (28.30)	188 (47.00)	59 (14.80)	15 (3.80)	3.16	0.04	ปานกลาง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม	14 (3.50)	101 (25.30)	196 (49.00)	66 (16.50)	16 (4.00)	3.08	0.04	ปานกลาง
สาธารณสุข	18 (4.50)	137 (34.30)	162 (40.50)	69 (17.30)	9 (2.30)	3.42	0.15	มาก
ศิลปวัฒนธรรม	26 (6.50)	125 (31.30)	169 (42.30)	61 (15.30)	13 (3.30)	3.23	0.04	ปานกลาง
คุณภาพชีวิต	43 (10.80)	128 (32.00)	159 (39.80)	53 (13.30)	8 (2.00)	3.40	0.051	ปานกลาง
การบริการชุมชน	55 (13.80)	128 (32.00)	148 (37.00)	53 (13.30)	7 (1.80)	3.44	0.04	มาก
			รวม			3.26	0.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการด้านเนื้อหาสาระของรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเนื้อหาสาระของรายการเรื่องการบริการชุมชนมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) รองลงมา มีความต้องการเนื้อหาสาระด้านสาธารณสุข ($\bar{x} = 3.42$) คุณภาพชีวิต ($\bar{x} = 3.40$) เนื้อหาสาระด้านศิลปวัฒนธรรม ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{x} = 3.23$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.16$) ด้านการเมือง ($\bar{x} = 3.15$) และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.08$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรีระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านรูปแบบรายการ

รูปแบบรายการ	ระดับความต้องการ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ข่าว/บทความ	47 (11.8)	130 (32.50)	144 (36.0)	54 (13.50)	10 (2.50)	3.45	1.90	มาก
พูดคุย/สัมภาษณ์/สนทนา	37 (9.30)	115 (28.80)	161 (40.30)	60 (15.00)	16 (4.00)	3.24	0.96	ปานกลาง
เพลง/ละคร	55 (13.80)	104 (26.0)	157 (39.30)	56 (14.00)	18 (4.50)	3.31	1.03	ปานกลาง
สารคดี	28 (7.00)	120 (30.00)	152 (38.00)	79 (19.80)	14 (3.50)	3.17	0.95	ปานกลาง
นิตยสารทางอากาศ/ วาไรตี้	38 (9.50)	104 (26.00)	158 (39.50)	75 (18.80)	12 (3.00)	3.20	0.96	ปานกลาง
			รวม			3.27	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความต้องการด้านรูปแบบรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรูปแบบรายการแบบ ข่าว/บทความมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.45$) รองลงมาคือ เพลง/ละคร มีความต้องการด้านรูปแบบรายการในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) พูดคุย/สัมภาษณ์/สนทนา ($\bar{x} = 3.24$) นิตยสารทางอากาศ/วาไรตี้ ($\bar{x} = 3.20$) และสารคดี ($\bar{x} = 3.17$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ฟัง
 รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่
 1593 KHz ด้านผู้ดำเนินรายการและเทคนิคการกระจายเสียง

ผู้ดำเนินรายการ/เทคนิค การกระจายเสียง	ระดับความต้องการ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สื่อความหมายเนื้อหา	27	149	178	33	6	3.40	0.80	ปานกลาง
สาระได้ถูกต้อง	(6.80)	(37.30)	(44.50)	(8.30)	(1.50)			ปานกลาง
ใช้อักษรถูกต้องตามหลัก ภาษา	25	160	177	24	7	3.43	0.77	มาก
มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง	(6.30)	(40.00)	(44.30)	(6.00)	(1.80)			
	30	144	184	29	7	3.48	1.69	มาก
	(7.50)	(36.00)	(46.00)	(7.30)	(1.80)			
ถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี	30	133	204	20	8	3.39	0.78	ปานกลาง
	(7.50)	(33.30)	(51.00)	(5.00)	(2.00)			ปานกลาง
น้ำเสียงชัดเจน	35	152	175	23	10	3.45	0.83	มาก
	(8.80)	(38.00)	(43.80)	(5.80)	(2.50)			
การสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมกับผู้ฟัง	42	138	174	31	9	3.44	0.86	มาก
	(10.50)	(34.50)	(43.50)	(7.80)	(2.30)			
การส่งกระจายเสียงมี ความชัดเจน	55	137	169	28	7	3.51	0.88	มาก
	(13.80)	(34.30)	(42.30)	(7.00)	(1.80)			
รวม						3.44	0.94	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความต้องการด้านผู้ดำเนินรายการ/เทคนิคการกระจายเสียง
 ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่
 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้การส่ง
 กระจายเสียงมีความชัดเจนมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมาต้องการให้ผู้ดำเนินรายการ
 มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง ($\bar{x} = 3.48$) น้ำเสียงชัดเจน ($\bar{x} = 3.45$) สร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง ($\bar{x} =$

3.44) ใช้อักษรถูกต้องตามหลักภาษา ($\bar{x} = 3.43$) สื่อความหมายเนื้อหาสาระได้ถูกต้อง ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) และถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

4.1 ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาสาระของรายการ

ด้านเนื้อหาสาระของรายการ ควรเพิ่มเนื้อหาสาระความรู้ และการนำเสนอข่าวสารให้หลากหลายมากขึ้น ควรนำเสนอสาระน่ารู้ในรายการที่ผู้ฟังสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงให้มากขึ้น ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ส่วนสิ่งที่ดีคือ รายการมีสาระและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

4.2 ข้อเสนอแนะด้านรูปแบบรายการ

ด้านรูปแบบรายการ ควรมีรายการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง รายการมีความหลากหลายดี แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมมากกว่านี้ ควรเพิ่มรายการประเภทบันเทิงให้มากขึ้น เสนอรูปแบบรายการให้ทันสมัย ต้องการให้มีการจับรางวัล ตอบคำถาม ร่วมสนุกในรายการ เพื่อสร้างสีสัน อยากให้เปิดเพลงลูกทุ่งมากกว่านี้ ให้เชิญประชาชนมาร่วมรายการเพิ่มขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมในรายการ ส่วนสิ่งที่ดีคือ ทุกรายการเป็นประโยชน์กับผู้ฟัง

4.3 ข้อเสนอแนะด้านผู้ดำเนินรายการ

ด้านผู้ดำเนินรายการ ควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ไม่ควรพูดติดขัด ซ้ำไปมา ไม่ควรพูดเร็วจนเกินไป ต้องอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรม เป็นกลาง ไม่ควรชี้นำหรือเอนเอียง ควรเพิ่มลีลาในการจัดรายการให้น่าฟัง ส่วนสิ่งที่ดีและอยากให้ดำเนินการต่อไปในด้านผู้ดำเนินรายการ คือ ความเป็นกันเองกับผู้ฟัง ดำเนินรายการให้น่าสนใจ น้ำเสียงไพเราะ น่าฟัง เป็นต้น

4.4 ข้อเสนอแนะด้านเทคนิคการกระจายเสียง

ด้านเทคนิคการกระจายเสียง ควรเพิ่มการออกอากาศจากระบบ A.M. เป็น F.M. ควบคู่กัน เพื่อให้มีความชัดเจนและส่งกระจายเสียงได้มากขึ้น ควรปรับปรุงการออกอากาศเพิ่มกำลังส่งให้สูงขึ้นเพื่อกระจายรัศมีการรับฟังให้มากกว่าปัจจุบัน และควรเพิ่มเทคนิคที่ทันสมัย เพื่อสร้างความน่าสนใจของรายการมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz 2) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75 เพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 และประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานเอกชน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ตามลำดับ

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ประเภทข่าว ความรู้ บันเทิง และบริการสาธารณะ

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาเป็นประเภทบันเทิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 และประเภทความรู้ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ที่บ้านมากที่สุด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมาในรถยนต์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 และในสถานที่ทำงาน จำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 17.25 ตามลำดับ

ช่วงเวลาในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M ความถี่ 1593 KHz พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีฯ ในช่วงเวลา 05.00 - 09.00 น. มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาคือช่วงเวลา 09.00 -13.00 น. จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 และช่วงเวลา 13.00 -17.00 น. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 ตามลำดับ

ความถี่ในการรับฟังรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz สัปดาห์ละ 2-3 วัน มากที่สุด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมาฟังรายการทุกวัน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 และฟังสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมรับฟังเป็นประจำ คือรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาคือ ข่าวท้องถิ่น สวท.ราชบุรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เรื่องเล่าชาวเมืองโอ่งและข่าวภาคเช้า จำนวน 41 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.25 ตามลำดับ

1.3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz พบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความต้องการรับฟังรายการในด้านต่างๆ ดังนี้

1.3.1 ด้านประเภทรายการ พบว่า ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$) และสามารถจำแนกรายละเอียดความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีฯ ด้านประเภทรายการต่างๆ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการประเภทความรู้ มากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) รองลงมาคือ ประเภทข่าวสาร ($\bar{x} = 3.48$) และประเภทบริการสาธารณะ (ข่าวสารบริการชุมชน) ($\bar{x} = 3.45$) ตามลำดับ

1.3.2 ด้านเนื้อหาสาระของรายการ พบว่า ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในด้านเนื้อหาสาระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) และสามารถจำแนกรายละเอียดความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีฯ ด้านเนื้อหาสาระของรายการ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังเนื้อหาเรื่องการบริการชุมชนมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) รองลงมาเป็นความต้องการในเนื้อหาเรื่องสาธารณสุข ($\bar{x} = 3.42$) และเนื้อหาเรื่องคุณภาพชีวิต ($\bar{x} = 3.40$) ตามลำดับ

1.3.3 ด้านรูปแบบรายการ พบว่า ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านรูปแบบรายการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และสามารถจำแนกรายละเอียดความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีฯ ด้านรูปแบบรายการดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรูปแบบรายการ ข่าว/บทความ มากที่สุดในระดับมาก ($\bar{x} = 3.45$) รองลงมา คือ เพลง/ละคร ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) และพูดคุย/สัมภาษณ์/สนทนา ($\bar{x} = 3.24$) ตามลำดับ

1.3.4 ด้านผู้ดำเนินรายการ / เทคนิคการกระจายเสียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความต้องการในประเด็นของผู้ดำเนินรายการ/เทคนิคการกระจายเสียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดความต้องการของผู้ฟังสถานีฯ ด้านผู้ดำเนินรายการ/เทคนิคการกระจายเสียง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากที่สุดด้านเทคนิคการส่งกระจายเสียงมีความชัดเจน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมาคือความต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง ($\bar{x} = 3.48$) และมีน้ำเสียงชัดเจน ($\bar{x} = 3.45$) ตามลำดับ

1.4 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ด้านประเภทรายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ และด้านเทคนิคกระจายเสียง

จากการศึกษา พบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

1.4.1 ด้านเนื้อหาสาระรายการ ควรเพิ่มเนื้อหาสาระความรู้ และการนำเสนอข่าวสารให้หลากหลายมากขึ้น ควรนำเสนอสาระน่ารู้ในรายการ ที่ผู้ฟังสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงให้มากขึ้น ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ส่วนสิ่งที่ดีและอยากให้ดำเนินการต่อไป คือ สาระความรู้ในรายการที่เป็นประโยชน์กับประชาชน

1.4.2 ด้านรูปแบบรายการ ควรเสนอรูปแบบรายการให้ทันสมัย ให้มีรายการสัมภาษณ์ ถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง ควรเพิ่มรายการประเภทบันเทิงให้มากขึ้น ต้องการให้มีการจับรางวัล ตอบคำถามร่วมสนุกในรายการ เพื่อสร้างสีสันควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมมากกว่านี้ โดยเชิญประชาชนมาร่วมรายการเพิ่มขึ้น และควรเปิดเพลงลูกทุ่งมากขึ้น

1.4.3 ด้านผู้ดำเนินรายการ ผู้ดำเนินรายการควรใช้ภาษาไทย การควบคุมไม่ให้ถูกต้อง ไม่ควรพูดเร็วจนเกินไป เพิ่มลีลาในการดำเนินรายการให้น่าฟัง ผู้ดำเนินรายการต้องอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรม เป็นกลาง ไม่ควรชี้นำหรือเอนเอียง ส่วนสิ่งที่ดีและอยากให้ดำเนินการต่อไป คือ ความเป็นกันเองกับผู้ฟัง น้ำเสียงไพเราะ น่าฟัง เป็นต้น

1.4.4 ด้านเทคนิคการกระจายเสียง ควรเพิ่มการออกอากาศจากระบบ A.M. เป็น F.M. ควบคู่กัน เพื่อให้มีความชัดเจนและส่งกระจายเสียงได้มากขึ้น ควรปรับปรุงการออกอากาศเพิ่มกำลังส่งให้สูงขึ้นเพื่อให้รัศมีการรับฟังกว้างขวางมากขึ้น

2. อภิปรายผล

2.1 พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

จากการศึกษา พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36 – 45 ปี มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า รายได้ต่อเดือน 5,000 -10,000 บาท รับฟังรายการของสถานีช่วงเวลาเช้า สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ส่วนใหญ่รับฟังรายการที่บ้าน เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาก่อนไปโรงเรียน หรือทำงาน ซึ่งผู้ฟังสามารถทำกิจกรรมอื่น ร่วมกับการรับฟังรายการของสถานี เพื่อต้องการรับฟังข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงรอบวันที่ผ่านมา สอดคล้องกับ วลัย จิตสมุทร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ระบบเอ.เอ็ม. 909 กิโลเฮิร์ตซ์ พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกระจายเสียง ช่วงเวลาที่รับฟังมากที่สุดคือ ช่วงเวลา 06.00-09.00 น. สำหรับสถานีที่ฟังรายการมากที่สุด คือ ที่บ้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สิริอร แก้วลาย (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รับฟังรายการของสถานีในช่วงเวลาเช้า เนื่องจากเป็นช่วงเวลาก่อนออกไปทำงานของคนส่วนใหญ่ และยังสอดคล้องกับ บัญญา เรืองเริงกุลฤทธิ์ (2546) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการน้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ และ 3-4 วันต่อสัปดาห์

2.2 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

จากการศึกษา พบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความต้องการรับฟังรายการในด้านต่างๆ ดังนี้

2.2.1 ด้านประเภทรายการ พบว่า ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องการฟังรายการประเภทความรู้มากที่สุด รองลงมาเป็นรายการประเภทข่าวสาร บริการสาธารณะ และรายการบันเทิง ตามลำดับ สอดคล้องกับ พาวิไล พิมพ์สวัสดิ์ (2544) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ เอ็ม ของนักศึกษาศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการความรู้ และรายการบันเทิง แบบจัดรายการสด และแบบถามตอบปัญหา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และเกี่ยวกับ

การศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ บังเอิญ มุสิกะพงษ์ (2539) ที่กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะนั้น ช่วยให้ประชาชนรับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันรวมถึงเพิ่มพูนสติปัญญาความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ที่ทำหน้าที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ จาริต หอมมาก (2548) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการรับฟังข้อมูลข่าวสารและบันเทิงจากสถานีวิทยุกระจายเสียง “เสียงสามยอด” จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ต้องการให้นำเสนอข่าวสาร ความรู้ให้มากขึ้น และต้องการให้มีการขยายเวลารายการวิทยุจราจรเพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์

2.2.2 ด้านเนื้อหาสาระของรายการ พบว่า ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ฟังมีความต้องการเนื้อหาสาระของรายการในด้านการบริการชุมชนมากที่สุด รองลงมาเป็นความต้องการเนื้อหาในด้านสาธารณสุข ด้านคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และมีความต้องการเนื้อหาสาระด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมต่ำที่สุด สอดคล้องกับ จารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ (2530) เรื่องแนวทางการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนผังรายการ นโยบาย วัตถุประสงค์ของสถานี และความต้องการของผู้ฟัง โดยเนื้อหาสาระของรายการเป็นเรื่องที่ให้อรรถประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพอนามัย การเกษตร การเมือง การปกครอง ฯลฯ หรือแม้แต่การบริการสาธารณะที่ต้องมีการกำหนดแนวทางด้านเนื้อหาสาระของรายการให้สอดคล้องกับผังรายการหลักของสถานีที่กำหนดไว้

2.2.3 ด้านรูปแบบรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความต้องการในประเด็นของรูปแบบรายการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยต้องการรูปแบบรายการข่าว/บทความมากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบรายการเพลง/ละคร รูปแบบรายการพูดคุย/สัมภาษณ์/สนทนา รูปแบบรายการนิเทศสารทางอากาศ (วาไรตี้) และมีความต้องการรูปแบบรายการสารคดีต่ำที่สุดตามลำดับ สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ สวัสดิ์ตานนท์ และสุทิตี ขัตติยะ (2552) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิควิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 92.5 เมกะเฮิรตซ์ และระบบเอ.เอ็ม.ความถี่ 891 กิโลเฮิรตซ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ฟังรับฟังรายการข่าวภาคบังคับ 07.00 น.และ 19.00 น. อีกทั้งสอดคล้องกับ ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการ

ข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้โดยฟังบ่อยๆ (5-6 วัน/สัปดาห์) ใช้เวลาในการรับฟัง 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2 ชั่วโมง มีการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้จากที่บ้าน โดยฟังร่วมกับผู้อื่น และส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าวท้องถิ่น

2.2.4 ด้านผู้ดำเนินรายการ / เทคนิคการกระจายเสียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz มีความต้องการในประเด็นของผู้ดำเนินรายการ/เทคนิคการกระจายเสียงโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้การส่งกระจายเสียงมีความชัดเจนมากที่สุด รองลงมาต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง น้ำเสียงชัดเจนและมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง สอดคล้องกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ซึ่งมีการตรวจสอบการเชื่อมโยงสัญญาณการส่งกระจายเสียง โดยออกพื้นที่ตรวจเช็คสัญญาณผ่านเครื่องรับวิทยุ และสอบถามจากกลุ่มผู้ฟัง โดยตรงเกี่ยวกับความชัดเจนในการรับฟัง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขระบบการส่งกระจายเสียงให้มีความชัดเจนต่อไป ส่วนด้านผู้ดำเนินรายการที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง น้ำเสียงชัดเจนและมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง สอดคล้องกับ ถัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจผู้ดำเนินรายการที่มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง และเป็นกันเองกับผู้ฟัง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ยุวรรณดา พานทอง (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวในรายการข่าวภาคบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า ควรเพิ่มลีลาการอ่านข่าวในห้องส่ง ให้มีความสำคัญกับเสียงประกอบการรายงานข่าว ควรมีการนำเสนอข่าวหลากหลายประเภท และหลากหลายวิธีการในรายการนิตยสารข่าว และควรปรับการนำเสนอในรูปแบบผสมระหว่างความเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ เพื่อให้สามารถรักษาความน่าเชื่อถือของข่าว และเข้าถึงผู้ฟังได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น อีกทั้งสอดคล้องกับ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2531) ที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเสียงที่เหมาะสมกับงานวิทยุไว้ว่า ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงคือ ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยายเนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของรายการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ร่วมสนทนาหรือทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ได้ โดยมีน้ำเสียงที่ชัดเจน อักขระวิธี

ถูกต้อง ลีลาการนำเสนอน่าฟังให้อารมณ์ตามบทบาทที่นำเสนอ และสามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ถูกต้อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ด้านรายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz เป็นวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งรายการที่นำเสนอจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจของสถานี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการที่มีความแตกต่างทั้งด้านความรู้ วัย อาชีพ และทัศนคติ ดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ควรนำเสนอรูปแบบรายการที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงผู้ฟังมากขึ้น ลดการนำเสนอในรูปแบบทางทงการ หรือใช้ศัพท์วิชาการที่ยากต่อการเข้าใจของผู้ฟัง แต่ควรนำเสนอสาระความรู้สั้นๆ สถานการณ์ในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม กฎหมายใกล้ตัวที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่าย และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับรายการประเภทบันเทิง ควรเน้นให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และไม่น่าเบื่อ สามารถเปิดเพลงลูกทุ่งหรือเพลงสตริงร่วมสมัยในรายการได้ ส่วนรายการประเภทข่าวสาร ควรนำเสนอข่าวที่หลากหลายประเด็น ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ให้ความสำคัญกับเสียงประกอบการรายงานข่าว (Vox pop) โดยการสัมภาษณ์ประชาชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ เพิ่มลีลาการนำเสนอให้น่าสนใจ แต่ยังคงความน่าเชื่อถือของข้อมูลไว้ และควรพัฒนารายการประเภทบริการสาธารณะให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง โดยประกาศข่าวบริการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้ วิธีการแก้ปัญหา รวมถึงการรณรงค์ป้องกันในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังมากที่สุด

3.1.2 ด้านผู้ดำเนินรายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz นอกจากจะมีพันธกิจด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และบริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ แล้ว ยังมีพันธกิจด้านการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์อีกด้วย ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการของสถานี จึงควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการจัดรายการวิทยุ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขระวิธี ออกเสียงชัดเจน ไม่พูดเร็ว

เกินไป ไม่พูดคำศัพท์ทางวิชาการที่ยากต่อการเข้าใจ ควรมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง สามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง และควรมีจริยธรรมในการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่ดี

3.1.3 ด้านเทคนิคการส่งกระจายเสียง

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ควรเพิ่มการออกอากาศจากระบบ A.M. เป็น F.M. ควบคู่กัน เพื่อให้การส่งกระจายเสียงมีความชัดเจนครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น และควรเพิ่มช่องทางการออกอากาศ ให้สามารถรับฟังได้หลากหลาย เช่น วิทยุออนไลน์ หรือสร้างแอปพลิเคชันใหม่ๆ เพื่อให้รับฟังได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz

3.2.2 ควรมีการศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ในทุกอำเภอของจังหวัดราชบุรี

3.2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ต่อไป

บรรณานุกรม

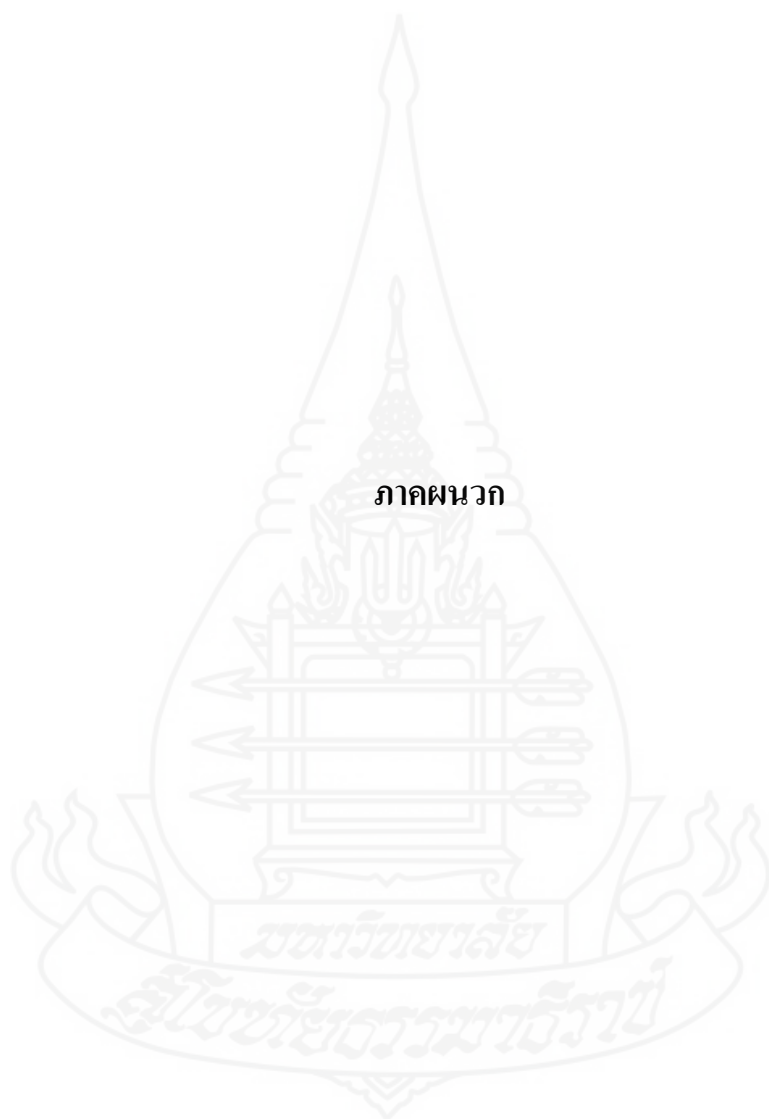
บรรณานุกรม

- กำพล ดวงพรประเสริฐ (2549) “ความพึงพอใจ ความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เกียรติศักดิ์ ปรีชาพิทยรัตน์ (2546) “บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่าย 5 ในการขับเคลื่อนขบวนการประชาสังคมท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี สวท. นครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรมประชาสัมพันธ์ (2557) “บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์” ค้นคืนวันที่ 10 มกราคม 2557 จาก <http://intranet.prd.go.th/>
- _____ . (2557) “สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย” ค้นคืนวันที่ 26 มกราคม 2557 จาก nbt.prd.go.th/derivate.html
- จาริต หอมมาก (2548) “ความต้องการของประชาชนในการรับฟังข้อมูลข่าวสารและบันเทิงจากสถานีวิทยุกระจายเสียง เสียงสามยอด จังหวัดเชียงใหม่” ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร
- สุทธิธีร์ ชันตยานุกุลกิจ (2544) “การศึกษารูปแบบการจัดรายการวิทยุชุมชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ณัฐชา อัสวปริดาสกุล (2554) “พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณัฐกร ไคนุ่นภา (2552) “ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม.97.5 เมกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ธคุณ มุ่งเพียร (2549) “การจัดการทรัพยากรวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงทางทหารในบริบท
การบริการสาธารณะ และการแข่งขันโดยเสรี” งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และจิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ (2547) “กระบวนการผลิตรายการ
วิทยุกระจายเสียง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและ
โทรทัศน์ หน่วยที่ 8 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์
- บังเอิญ มุสิกะพงษ์ (2538) “การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์และบริการ
สาธารณะ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 7
หน้า 479-486 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์
- ปัฐยา เรืองเริงกุลฤทธิ (2546) “พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญา
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- “พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551” (2551, 4
มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 125 ตอน 74 ก หน้า 17-18
- “พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง วิทยุ
โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553” (2553, 19 ธันวาคม)
ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 127 ตอน 78 ก หน้า 32-33
- พาวีไล พิมพะสาลี (2544) “ความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม.ของนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
- พรนภา แก้วลาข (2539) “ความต้องการข่าวสารและความพึงพอใจในการรับฟังข่าวต้นชั่วโมง
ของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพบก: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน)
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ยุวรรณดา พานทอง (2553) “การพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวในรายการข่าวภาคบังคับของ
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- เรวัตี มากบุญชร (2553) “การจัดการสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพไทย เพื่อประโยชน์
สาธารณะ” งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร
เพื่อความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” (2550, 24 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา
ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 124 ตอน 47 ก หน้า 14
- ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) “พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และ
ความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบเอฟ.เอ็ม. 101.75
MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต
(สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วลัย จิตรสมุทร (2551) “พฤติกรรมการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M. ความถี่ 909 KHz” การศึกษาค้นคว้า
อิสระปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ และ สุทธิ ชัดดียะ (2552) “พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อ
รายการและเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย” วารสารรามคำแหง
29, 1 (มกราคม – ธันวาคม)
- สิริอร แก้วฉาย (2550) “การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุ
ชุมชนตำบลเขากอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุมน อยู่สิน (2549) “แนวคิดในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1 หน้า 1-15 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
“กฎหมายวิทยุกระจายเสียง” ค้นคืนวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557 จาก
<http://www.nbt.go.th/wps/portal/NTC/Law>
- อรุณี แดงพันธ์ (2548) “การสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ฟังกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑลจากรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครื่องข่าย 2
(เอ.เอ็ม. 819 กิโลเฮิร์ตซ์)” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต
(สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี
โดย นางสาวณิชานันต์ มากทอง
นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน หรือเติมคำหน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย 4. อนุปริญญา / เทียบเท่า
 5. ปริญญาตรี 6. อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

4. รายได้รวมของท่านต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน 2. 5,001-10,000 บาท/เดือน
 3. 10,001-15,000 บาท/เดือน 4. มากกว่า 15,000 บาท/เดือน

5. อาชีพ

1. นักเรียน/นักศึกษา 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3. รับจ้าง/พนักงานเอกชน 4. ธุรกิจส่วนตัว
 5. เกษตรกร/แม่บ้าน 6. อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

จังหวัดราชบุรี

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็น

1. ท่านเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรีประเภทใดมากที่สุด

☐ 1. ประเภทข่าว	☐ 2. ประเภทความรู้
☐ 3. ประเภทบันเทิง	☐ 4. ประเภทบริการสาธารณะ (ข่าวสารบริการชุมชน)

2. ปกติท่านเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรีที่ใด

☐ 1. บ้าน	☐ 2. ในรถยนต์
☐ 3. สถานศึกษา	☐ 4. สถานที่ทำงาน
☐ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

3. ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ในช่วงเวลาใด

☐ 1. 05.00 - 09.00 น.	☐ 2. 09.00 - 13.00 น.
☐ 3. 13.00 - 17.00 น.	☐ 4. 17.00 - 21.00 น.
☐ 5. 21.00 - 24.00 น.	

4. ท่านเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรีบ่อยเพียงใด

☐ 1. ทุกวัน	☐ 2. สัปดาห์ละ 2-3 วัน
☐ 3. สัปดาห์ละ 1 วัน	☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ที่ท่านเปิดฟังเป็นประจำคือรายการใด

.....

6. ท่านเคยฟังรายการ “บอกข่าวเล่าเรื่อง” หรือไม่

☐ 1. ฟังทุกวัน	☐ 2. สัปดาห์ละ 2-3 วัน
☐ 3. สัปดาห์ละ 1 วัน	☐ 4. ไม่เคยฟัง

ส่วนที่ 3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านตามความคิดเห็น

ประเด็นความต้องการของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ประเภทรายการ					
1. ข่าวสาร					
2. ความรู้					
3. บันเทิง					
4. บริการสาธารณะ (ข่าวสารบริการชุมชน)					
2. เนื้อหาสาระของรายการ					
1. การเมือง					
2. เศรษฐกิจ					
3. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม					
4. สาธารณสุข					
5. ศิลปวัฒนธรรม					
6. คุณภาพชีวิต					
7. การบริการชุมชน					
3. รูปแบบรายการ					
1. ข่าว / บทความ					
2. พุดคุย / สัมภาษณ์ / สันทนา					
3. เพลง / ละคร					
4. สารคดี					
5. นิตยสารทางอากาศ (สาระบันเทิง) / วาไรตี้					
4. ผู้ดำเนินรายการ / เทคนิคการกระจายเสียง					
1. สื่อความหมายเนื้อหาสาระได้ถูกต้อง					
2. ใช้อักขระวิธีถูกต้องตามหลักภาษา					
3. มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง					
4. ถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี					
5. น้ำเสียงชัดเจน					
6. การสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง					
7. การส่งกระจายเสียงมีความชัดเจน					

5. ข้อเสนอแนะด้านรายการ

.....

.....

.....

- ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม -

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวณิชานันท์ มากทอง
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2547
สถานที่ทำงาน	ส่วนข่าวและราชการภูมิภาค สำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี กรมประชาสัมพันธ์
ตำแหน่ง	นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ

